

Naročnina
za državo SHS,
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno „ 12
za inozemstvo:
mesečno „ Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji „ Din 20
v inozemstvu „ „ 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

SLOVENE

Gene Inzeratom:
Kasnejša petina vrsta mal
oglasni po Din. 1 — in Din. 1.50
veliki oglasni nad 45 mm vi
šine po Din. 2 —, poslana št
po Din. 3 —.

Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izven
penelejša in dneva po pram
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Ro. opisi se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 5. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnike in št. 349 za oglase.
Zagreb 39.011. Sarajev. 7583, praška in dunaj. 24.787.

Slepomišljenje z narodnostjo.

Jugoslovanske režimske stranke se proglašajo vedno za narodne in sicer so edino one narodne, vse druge pa protinardne. SLS klevečejo kot nenarodno, ker da so katoličani odvisni od Rima, komunisti so jim nenarodni, ker prejemajo svoja gesla od rdeče internacionale. Edini izključni patrioti so radikali in demokrati, oziroma stranke velikega kapitala.

Narodnost teh strank pa je trdna kakor porcelanast lonec. To vidimo zdaj z vso jasnostjo ob volitvah. V državi imamo namreč, kakor znano, tudi Nemce, Turke, Mažare in tako dalje. Dokler režimski »Jugoslovenci« ne rabijo tujerodnih državljanov, imajo polna usta najskrajnejšega slovanskega nacionalizma, da jih ne prekosijo v tem oziru niti kakšen francoski rojalist ali ameriški kukluksklanovec. Če se kak Nemec v kakšni mariborski kavarni po nemško vsekne, so vsi radikalski in demokratski listi polni jugoslovanskega ogorčenja. Ko so si Nemci in Mažari ustanovili lastno politično organizacijo, so bili vsi demokrati in radikali pokoncu, kakor da se je zgodil nezasišni zločin. Človek bi mislil, da vse to izvira iz najčistejšega narodnega prepričanja.

Toda to prepričanje ima pri režimovcih svoje meje. Oni branijo »narodne svetnje« le tako dolgo, dokler jim kaže. Oni tudi s takimi svetinjami barantajo. Tako n. pr. je očital »Narod« gospodu Kukovcu, da je vabil štajerske Nemce v svojo »gospodarsko stranko« za ceno slovenskih narodnih interesov. Nasprotno pa napadajo demokratski mladini naše dične starine, da potom »velikega borca za jugoslovensko idejo v emigraciji«, gospoda slovenskega »Landmannministra« Niko Župančiča, obljublajo zdaj Nemcem, da jim vrnejo Kazino, sploh ob prevratu konfiscirano imovino ter da izpolnijo njihove narodne postulate, ako volijo radikale. »Narod« sicer to ogorčeno taji, toda kdo mu bo verjel, če pomislimo, da radikali v Vojvodini na isti način lovijo nemške kaline na radikalne limanice!

To je čisto dosledno po praksi naših režimskih »nacionalnih« strank. Njihovi programi so itak vredni piškavega oreha. Pod Avstrijo so se vezali z baronom Heinom proti stranki slovenskega ljudstva, pod Mažarsko so sklepali pakte s Tiszom, da ostanejo na krmilu in molzejo hrvatskega kmeta, pod Jugoslavijo mešetarijo z Nemci, Mažari in makedonskimi kemalisti ter Bolgari, da obdržijo večino v skupščini. Pod Lahi bi barantali z njimi. Kaj narodnost! To je le firma, pod katero se delajo dobre strankarske kupčije.

Vse drugače SLS. Ona ima na svojem programu krščansko narodno in socialno pravičnost ter enakopravnost vseh državljanov. Vsakemu, kar mu gre po pravici! Zato ne dela kupčij z nobenim geslom in ne uganja ne nacionalistične ne socialistične demagogije. Njej ni za strankarsko nadoblast v državi, ampak za splošno blaginjo vseh, ki plačujejo v tej državi denarni in krvni davek. Zato bo slovensko ljudstvo tej stranki ostalo zvesto, dočim bo dalo režimskim demagogom in njihovim »samostojnim« in socialpatriotskim priveskam 18. marca zaslužen odgovor.

Dnevni red seje Društva narodov.

Pariz, 29. jan. (Izv.) Na dnevnem redu sveta društva narodov bodo nastopna vprašanja: Obnova Avstrije, poljsko-litovski spor, imenovanje novega vrhovnega komisarja za Gdansko namesto generala Hakinga, nadalje ima priti na vrsto večje število podrobnosti v zvezi z organizacijo svobodnega mesta Gdanskega in vojaška zasedba Gdanskega na podlagi note nemške vlade. Sodi se, da bo Balfour postavil na dnevni red tudi vprašanje Mosula.

Tajna pogodba med Rusijo in Turčijo.

Belgrad, 29. januarja. (Izvirno) Današnja »Tribuna« piše: Doznava se, da je med sovjetsko Rusijo in Turško sklenjena tajna pogodba. Sovjetska Rusija se obvezuje, da bo branila Turčijo v slučaju spopada z Anglijo. Ta pogodba je bila sestavljena in podpisana v Lausanni od ruske strani po Čičerinu, od turške po Izmet pašli. Po klavzulah te pogodbe se Rusija obvezuje, da bo pri morebitnem spopadu med Turško in Anglijo poslala svoje čete v Mezopotamijo, ki se bodo borile proti

Angliji. Rusija se nadalje obvezuje, da bo držala Rumunijo v mejah stroge nevtralnosti, v nasprotnem slučaju pa da bo zasedla Besarabijo. Turška se nasproti obvezuje, da zapre morske ožine in da bo podpirala Rusijo, ako bi jo napadle vesile. Turška se nadalje obvezuje, da bo Rusijo preskrbovala s potrebnimi živili in vojnim materialom. Kakor se doznava, je Čičerin sklenil tudi pogodbo s Stambolijskim, po kateri bi Bolgarska ne delala težkoč ruski vojski, ki bi se izkrcala v Črnem morju.

Vojaška obkrožitev ruhrskega ozemlja.

Berlin, 29. jan. (Izv.) »Montagspost« poroča iz Essena, da je bila tekom večerajšnjega dne izvršena vojaška obkrožitev ruhrskega ozemlja. Zaprtija vsekakor še ni izvedena. Tudi carinska meja ni vzpostavljena. Pri ureditvi železniškega prometa z lastnim osebjem Francozi še vedno nimajo uspeha.

FRANCOSKE ODREDBE.

Düsseldorf, 29. januarja. (Izvirno) Iz Essena poročajo, da so Francozi pri Tseele in Düsseldorfu prerežali renski kabel. Vladni predsednik se je takoj pričel pogajati s Francozi, da se kabel popravi.

Pariz, 29. januarja. (Izvirno) Minister za javna dela Le Trocquer in general Weygand potujeta danes zvečer v ruhrsko ozemlje, da zagotovita ožje sodelovanje z zasedbenimi oblastmi v svrhu izvršitve ukrepov, ki so bili sklenjeni soglasno zadnje dni.

IZGNANI NEMŠKI URADNIKI.

Koblentz, 29. jan. (Izv.) Porenska komisija je izgnala večje število nemških uradnikov, ki niso hoteli izvrševati njenih naredb. Francoske oblasti so prevzele upravno službo v Koblenzu.

FRANCOSKI ŽELEZNIČARJI PRIPRAVLJENI.

Monakovo, 29. jan. (Izv.) »Münch. Neueste Nachrichten« poročajo, da so Francozi poslali približno 900 svojih železničarjev v Pfalec z naročilom, naj se ne vmešavajo v službo, da pa naj bodo pripravljeni za morebitno stavko nemškega železniškega osebja.

FRANCOZI ZASEDLI BOLNIŠNICE.

Berlin, 29. jan. (Izv.) »Lokalanzeiger« poroča iz Essena, da so Francozi zasedli večji del tamošnjih bolnišnic. Od tisoč postelj v mestni bolnišnici so rekvirirali zase 270 postelj. Na zahtevo Francozov so morali odstraniti bolnike iz desinfekcijskega paviljona, nadalje iz paviljonov za srčne bolezni, za škrlatinko in za legar. Zdravniki so izjavili, da prepuščajo vso odgovornost Francozom, ako izbruhnje večje epidemije.

POOSTRENJE ZASEDBENEGA STANJA.

Berlin, 29. januarja. (Izvirno) »Lokalanzeiger« poroča, da je nek maroški vojak ustrelil delavca, ko je stopil iz gostilne. Razburjenje prebivalstva je zelo veliko. Položaj se je v zadnjih 24 urah poostрил. Poostrena so določila zasedbenega stanja in morajo biti ob 10. uri zvečer zaprti vsi javni lokali.

NEMŠKA SABOTAŽA IN STRAJKI.

Düsseldorf, 29. januarja (Izvirno) Tekom zadnjih demonstracij aretirane osebe so bile obsojene na zapor od 8 do 15 dni ter na visoke denarne globe. Na severu industrijske kotline je na železnicah stavka

skoro popolnoma izvedena. Promet vzdržujejo francoski železničarji. Na jugu je stavka le delna. Pojavlja se sabotiranje. Poškodbe, zlasti na telefonskem omrežju, so bile hitro popravljene. Vojaške telefonske zveze v Düsseldorfu in Essenu, kakor tudi renski kabel, so bile prerežane, radi tega so bile zaplenjene nevojaške proge. Aachen, 29. jan. (Izv.) Radi ustavitve železniškega prometa so Francozi postavili na kolodvorih strojnice. Pogajanja železniškega osebja s kolodvorskim poveljstvom so bila brezuspešna, radi česar so železničarji zapustili službo.

EDINOST NEMŠKEGA NARODA.

Berlin, 29. jan. (Izv.) Listi poročajo, da so rudarji vseh premogovnikov Nemčije izven ruhrskega ozemlja sklenili na večerajšnjem zborovanju, da bodo delali naduro v svrhu izenačenja produkcije, ki se je zmanjšala vsled zasedbe ruhrskega ozemlja.

NEMŠKI ODPOR NEOMAJAN.

Berlin, 29. jan. (Izv.) Zasedbene oblasti so aretirale šest uradnikov poštne in brzojavne urada, ki niso hoteli dati pismene izjave, da se bodo pokorili francoskim odredbam. Odvedli so jih neznano kam. Vsled vmešavanja francoskih oblasti v obratovanje so nemški železničarji ustavili delo na nadaljnjih progah. V L'ortmundu je bila aretirana zopet cela vrsta višjih uradnikov, med njimi policijski predsednik, predsednik višjega poštnega ravnanstva in kolodvorski nadzornik. V Horde je obkolila stotnja francoskih vojakov z več oklopnimi avtomobili poštne urad. Francoski oddelek vojakov je vdrl na kolodvor Tschau de ter aretirali ob 4. zjutraj postajenačelnika v postelji in odvedel s seboj.

ANGLIJA SIMPATIZIRA S FRANCIJO.

London, 29. jan. (Izv.) »Times« poročajo iz Kölna, da je angleški vrhovni poveljnik sporočil nemškimi oblastem v Kölnu, da ne dovoljuje, da bi bil angleški pas zavetišče Nemcem, ki jih izganjajo francoske oblasti. Nadalje je pozval rudarje kolinskega ozemlja, naj zagotove normalen prevoz za Francijo določencga ruhrskega premoga preko angleškega pasu, ter naprosil krajevno časopisje, naj preneha s protifrancoskim pisanjem.

DEBATA O FRANCOSKI OKUPACIJI V AMERISKEM SENATU.

London, 29. januarja. (Izvirno) Iz Washingtona se poroča, da je v senatni debati o stališču Amerike napram reparacijskemu vprašanju kritikoval senator Owen (demokrat) zasedbo ruhrskega ozemlja ter zahteval, naj Zedinjene države sodelujejo pri zaščiti pravic nemškega naroda. Republikanec senator Reed je protestiral proti postopanju Francije. Republikanec Odin je izvajal, da želi Francija zadostiti svojim upravičenim zahtevam.

Volivne priprave v južni Srbiji. — »Izvrstni« odnošaji do Bolgarije.

Belgrad, 29. jan. (Izv.) Dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o južni Srbiji in o gibanju roparskih tolp. Prevladalo je mnenje, da se poveča število stražnikov in orožnikov v južnih krajih. Glede odnošajev napram Bolgarski je sklenil ministrski svet, da bo

zahtevala naša država, naj prevzame mala antanta kontrolo nad Bolgarsko in Mažarsko, da bi ti državi postopali v bodoče po določilih mirovnih pogodb. Zatem je ministrski svet razpravljaj o bodočih volitvah in o drugih tekočih zadevah.

Razcepljeni demokratje.

Belgrad, 29. jan. (Izv.) Te dni se je vršilo med Davidovičem, dr. Ribarjem in Angelinovičem več posvetovanj, na katerih se je govorilo o boju, ki naj se vede proti Pribičeviću na Hrvatskem. Kakor znano, je Pribičević nastopil proti kandidaturi dr. Angelinoviča v Brodu, kakor tudi proti kandidaturi Kučiča v Primorju. Davidovičeva skupina se je sporazumela, da po sedanjem nastopu Pribičevića postavi povsod protikandidatne liste.

Belgrad, 29. jan. (Izv.) Za jutri je sklicana seja glavnega odbora demokratske stranke. Vsi demokratski poslanci so bili brzojavno pozvani v Belgrad. Seja bo velike važnosti, ker bo bržkone prišlo do spopada med Davidovičevimi in Pribičevićevimi pristaši. Radi samostojnega nastopa liberalcev in naprednjakov pri sedanjih volitvah se misli, da bo končno očitno prišlo do razkola, ki obstoji v demokratski stranki.

Volivni shod Radičeve stranke.

Zagreb, 29. januarja. (Izvirno) Včeraj je bil v Zagrebu voliven shod Radičeve republikanske stranke, na katerega so bili pozvani Radičevi pristaši iz sedmih okrajev. Na zborovanje je prišlo okoli 3000 Radičevcev in 3000 zagrebških meščanov. Radič je pozdravil Srbe, ki jih vodijo republikanec Jaša Prodanović, zemljoradnik Avramović in Ljuba Davidović. Zahteval je, naj se skliče najprej hrvatski sabor, ki naj sklene sporazum s Srbi. Rekel je, da bo dobila seljačka republikanska stranka v banski Hrvatski 50 poslancev od 68, v Dalmaciji 10 od 15, v Hercegovini 4 od 7, glede Bosne pa je izjavil, da ne ve še ničesar. Glede kandidature v mestu Zagrebu je izjavil, da pripušča, naj kandidirajo zajedničarji, kogar hočejo, republikanska stranka bi samo želela, da se poveri kandidatura izrazitemu republikancu, pri čemer je mislil na dr. Lorkovića, in zastopniku delavstva, ki ga naj postavi radnički savez. Zatem so govorili razni kmetje. Končno je zopet govoril Radič, ki je napadal dr. Korošca in SLS. Demagoški Radič se ni sramoval izreči pred kmeti iz zagrebške okolice laž, da je baje dr. Korošec imel s Pašićem in Pribičevićem dogovore, po katerih bi Hrvatsko Primorje tvorilo most med Slovenijo in Veliko Srbijo. Rekel je: To niso Slovenci, to so Kranjci-magarci! Radičevi prijatelji v Zagrebu so zelo nezadovoljni s shodom in pravijo, da bi bilo bolje, ako bi se ne bil vršil.

Turško-prška mirovna pogodba gotova?

Lausanne, 29. jan. (Izv.) Redakcija mirovne pogodbe je bila včeraj popoldne končana. Pogodba obsega teritorialna, politična, finančna in pravna določila ter se pričenja z opisom nove turške meje v vzhodni Traciji (končni tek Marice, Karačač izven nje). Pogodba potrjuje nato turške meje v Mali Aziji, določa, kateri otoki ostanejo Grški in kateri Turki ter ugodi željam Italije glede Dodekaneza. Konvencija o morskih očinah določa svobodo teh očin pod že znanimi pogoji. V posebni določbi odstopa Turška vse pravice v Egiptu Angliji. Z druge strani se doznava, da namerava Anglija polagoma izprazniti vse postojanke na Galipoliju in Čanaku ter umakniti svoje čete, kakor hitro bo pogodba ratificirana. Isto se je zgodilo tudi v Carigradu.

Pariz, 29. jan. (Izv.) »Matin« poroča iz Aten, da je grški vrhovni poveljnik izjavil francoskemu vojaškemu poveljniku, da je Grčiji nemogoče umakniti čete 19 km za Marico, ker bi s tem izgubila edino oskrbovalno črto, ki pride zanj po pošto.

Nemiri ob albanski meji?

Pariz, 29. jan. (Izv.) Listi poročajo iz Belgrada, da so pred albanskimi vladnimi četami umikajoče se tolpe vpadle v albansko-jugoslovanski pas ter se organizirajo za vpad na jugoslovansko ozemlje. Jugoslovanska vlada bo radi tega ojačila svoje obmejne čete.

»Socialne« zasluge demokratske stranke.

Ze več mesecev si dovoljuje »Jutro« ob vsaki priliki poudarjati »nevenljive« zasluge demokratske stranke na polju naše socialne politike. Ker na te bedarije doslej ni nihče reagiral, si je predrznil napisati ta list v nedeljskem uvodniku kategorične trditve, češ, da so naša soc.-pol. zakonodaja, vse socialno-politične navedbe, vse socialno-politične institucije in sploh vse socialno-politično delo pri nas izključno le delo — demokratov! Trdi, da sploh nobena stranka razen demokratov za socialno-politično delo ni imela nobenega smisla ter namiguje, da so vse celo — ovirale tozadevna nesebična demokratska prizadevanja.

Ker »Jutro« uvodničar teh svojih zavestnih neresnic, naslovljenih na omejenost svojih bravcev, ni vedel in znal podpreti niti z enim konkretnim dejstvom in ker koncem svojih izvajanj predrzno kliče, da naj se oglasi, kdor si upa oporekati demokratom te zasluge, naj nam bo dovoljen kratek retrospektiven pogled na dosežanje socialno-politično delo, ki se je izvršilo v zadnjih štirih letih v Jugoslaviji in posebej še v Sloveniji. Z njim hočemo prvič ustreči želji »Jutrovega« uvodničarja, drugič pa osvežiti nekoliko spomin tudi naši javnosti sploh, da se bo lahko sedaj pri volitvah demokratom ter njihovim priveskom po zasluženju zahvalila za njihovo delo in zasluge.

Po Avstriji smo podedovali zelo nezadostno socialno-politično zakonodajo, zato je imelo po prevratu ravno tedanje poverjenstvo za socialno politiko najtežje naloge in največ dela. Vodil je to poverjenstvo tedaj g. A. Prepeluh, njegovi najaktivnejši sodružniki so bili pa dr. Jež, dr. A. Gosar, A. Štebi, Fr. Erjavac in L. Kocmur. Dr. Jež je organiziral vse invalidno skrbstvo, dr. A. Gosar skrb za begunce, A. Štebi obrtno nadzorništvo, Fr. Erjavac skrb za brezposelne in L. Kocmur bolniško zavarovanje. Vsi so delali z nenavadno požrtvovalnostjo ter v kratkih mesecih vzorno uredili in organizirali svoje panoge, tako da so funkcionirale tedaj bolje nego danes. Pri vsem tedanjem ustvarjanju na polju socialne politike ni bilo niti enega demokrata. Kajti ti so bili preveč zaposleni pri dobičkanosnejši — nacionalizaciji trboveljskih premogovnikov, Bambergovi tiskarni itd., itd.

V Belgradu je vodil tedaj ministrstvo za socialno politiko socialist V. Korač, znani zaveznik in pomagač Pribečević-Zerjavovih demokratov. Ta mož je bil tako popolnoma nezmožen za vsako resno delo na socialno-političnem polju, da po večjih mesecih ministrovanja niti najprimitivnejše organizacije svojega urada ni znal izvesti. Edini pozitivni socialno-politični koraki, ki ga je storil tedaj Belgrad, je bil oni dr. A. Korošca, ki je prevzel in izvedel zaščito mladeži. Po Koroščevem odstopu je prevzel socialno ministrstvo g. J. Gostinčar, ki je bil doslej pri nas še sploh edini minister za socialno politiko, ki je imel smisel, voljo in sposobnost za ta resor. Žal, da je bil on premalo časa minister, da bi mogel izvesti kakve večje načrte, a kljub temu je položil šele on v Belgradu in Srbiji temelje vsega socialno-političnega dela s tem, da je vsaj izvedel organizacije svojega resora in izkopal iz pozabljenega srbski »Zakon o radnjama«, na podlagi katerega je ustanovil nekaj socialnih institucij. Pozval je v Belgrad

tudi dr. Ježa, ki je ustvaritelj vsega invalidnega skrbstva v naši državi.

Za Prepeluhom je prevzel vodstvo ljubljanskega poverjenstva za socialno skrb socialist g. Milan Jaklič. Ta mož je bil kot zvesto dr. Zerjavovo orodje (Zerjav je bil tedaj predsednik deželne vlade) popolnoma steril in pasiven, da ne bomo več, za kar so ga sedaj nagradili demokratje z lepim ravnateljskim mestom v Zagrebu. Za Jakličem je postal poverjenik za socialno skrbstvo g. dr. Vlad. Ravnihar. Ta je komaj vedel, kje je njegov urad, toda mož vsaj oviral ni dela drugih, brigal se pa ni za nobeno stvar. Za Ravniharjem je prišel dr. A. Gosar. Njegovo poverjenikovanje nam je še vsem v spominu, kajti s svojo energično stanovanjsko naredbo je samo in edino on vzbudil pri nas živahno gradbeno akcijo, ki je vzbudila ravno pri demokratskih kapitalistih tako divje nasprotstvo, za kar so mu pa še danes hvaležni tisoči. Popolno izvedbo širokopoteznega Gosarjevega načrta je preprečil prihod znanega demokratskega kričarja Ribnikarja, ki je s svojim zvemim opromodom dr. Suhačev polagoma odpravil realizacijo Gosarjeve stanovanjske naredbe. Kdor pozna njegove duševne zmožnosti, tudi ve, da je bila za njegovega poverjenikovanja in načelnikovanja nemogoča kakršnakoli nova ideja ali akcija v pozitivni smeri. Kako bo s poradikaljenim demokratom dr. Goršičem, še ni mogoče prerokovati.

V Belgradu je vodil ministrstvo soc. politike najdalje dr. Kukovec. Kdor pozna mentaliteto provincialnega liberalnega advokata, ve, da se do kakega samostojnega koncepta ne more povzpeti nikdar, ker je za take stvari navadno prelen in preomejen. Dr. Kukovec je imel v svojem resoru vrsto zmožnih slovenskih referentov, ki bi ga vsi tožili zaradi razžaljenja časti, če bi jih proglasil za demokratje in ti so mu dajali iniciative, izdelovali predloge in načrte ter ga rinili naprej. Žal, da so mnogi načrtovi socialno-političnih naredb pokvarili ravno demokratski eksponenti v tem ministrstvu, še preden jih je odnesel dr. Kukovec pred ministrski svet ali pa pred zakonodajni odbor, so so pa prišli ti pred kompetentni forum, sta pa baš dr. L. Marković in dr. Gregor Zerjav kar tekmovala, kdo jih bo poslabšal bolj, popolnoma onemogočiti jih itak glede na javno mnenje in tudi glede na inozemstvo ni bilo mogoče. V zakonodajnem odboru se je poleg teh dveh odlikoval še srbski socialist gosp. Nedeljko Divac, ki ni imel kot poročevalec v soc. političnih zadevah niti pojma in se mu tudi ni zdelo vredno informirati se o aktualnih vprašanjih, zato so izšle pravcate absurdnosti kot — zakoni.

No, in za slavnim dr. Kukovcem se je vsedel na stolček ministra za socialno politiko še slavnejši dr. Zerjav. Takoj iz prvih tednov njegovega ministrovanja latira znana, a še nerazčiščena afera Druškovič-Jadranska banka. Za tem se vrstijo: odprava osemurnega delavnika, popolno razveljavljenje Gosarjeve stanovanjske naredbe, škandalozna igra z invalidnim zakonom, oropanje slovenskih soc. zavodov vseh fondov, ustavitev gradbe bolniške blagajne, ukinitvev nekaterih posredovalnic za delo, prostovoljni in neprostovoljni odhod ustvariteljev vse naše socialno-politične zakonodaje in institucij iz ministrstva za socialno politiko (Štebija, Ježa, Erjavca, Matjašica i. dr.), preganjanje voditeljev različnih socialnih ustanov v Sloveniji (Kocmurja, dr. Breclja itd.), izstradanje slovenskih socialno-političnih institucij (posredovalnice za delo,

obrnega nadzorništva itd.), z eno besedo: pod ministrovanjem dr. Kukovca je stalo vse socialno politično delo na mrtvi točki, pod ministrovanjem dr. Zerjava se je pa začelo demontiranje in reakcija na vsej črti.

Iz vsega navedenega je torej točno razvidno, da so ustvarili prav vse, kar imamo v naši državi narejenega na polju socialne politike pristaši SLS, socialisti iz onega tabora, ki so vedno in dosledno obsojali politiko oficijelne socialistične stranke ter še par neopredeljenih socialnih delavcev. Oficijelni socialisti so se pokazali popolnoma nezmožne (Korač, Jaklič, Divac i. dr.), demokratje pa kot dosledni nasprotniki in uničevalci vsega socialno-političnega dela pri nas. Iščimo brez vsakih predsodkov kakorkoli in kjerkoli, niti ene socialne institucije ni, ki bi jo bili organizirali ali dali vsaj iniciativo zanjo demokratje, ni pa tudi ene socialno-politične panoge, ki bi se je demokratje ne dotaknili, toda s — herostratskimi rokami. To je bilanca njihovega triletnega gospodarstva na tem polju in to je tudi — naš odgovor na »Jutrova« poziv.

Če hočemo kdaj zopet vzpostaviti to, kar so demolirali demokratje v zadnjih letih, moremo storiti to le na ta način, da si izvojujemo najprej popolno avtonomijo, da iztrgamo z njo demokratom in Belgradu vsako kompetenco na socialno-političnem polju. Šele tedaj bomo lahko začeli nadaljevati tam, kjer smo morali po zaslugi demokratskega centralizma l. 1920. prenehati.

Politične vesti.

+ Herman Wendel o SLS. V »Prager Presse« objavlja Herman Wendel vrsto člankov o volivnem gibanju v jugoslovansko narodno skupščino. V četrtem tozadnem članku se bavi s SLS, o kateri pravi med drugim, da je tudi v novi državi ostala zvesta svojim odličnim demokratskim tradicijam. Bije odločen boj za žensko volivno pravico, brani delo proti kapitalu in se zavzema za obratne svete. Tudi glede agrarne reforme je SLS bolj radikalna kakor druge stranke. Kot odločni Jugoslovani so pa pristaši SLS tudi odločni avtonomisti. Članek omenja nadalje razcepljenost ostalih strank v Sloveniji. Oprta na svoje izborne organizacije in na zveste pristaše posebno med kmetiskim prebivalstvom SLS lahko čisto mirno pričakuje izida volitev. Tudi če bi njen nekdanji voditelj, dr. Ivan Susteršič, »zadnji črno-rumeni Jugoslovani«, z dobrohotnim privoljenjem radikalov razvil proti njej svojo zastavo, ji ne bo mnogo škodil. V strankarsko pestro pisanem parlamentu, kakor bo tudi bodoča skupščina, bo enotna skupina poslancev SLS in HPS s spretno strategijo mnogo več odtehtala kakor odgovarja njeni številčni moči.

+ Radikalni terorizem. Leopold Leonard priobčuje v svoji »Samoupravici« sledeče: »Zanimanje za »Narodno-radikalno stranko« raste vedno bolj. Njen vpliv je posegel v široke plasti slovenskega naroda. Iz vseh krajev se oglašajo novi prijatelji. Da olajšamo delo glavnega tajništva, smo uredili sledeče. Kdorkoli želi formalno pristopiti k narodnoradikalni stranki, naj izreže nastopno »Izjavo« in vpošlje takoj na naslov: Tajništvo Narodno-Radikalne Stranke, Ljubljana, Wolfova ulica 1. I. — Sledi formular Izjave. — K temu je pripomniti, da se te »Izjave« niso natisnile zato, ker »dežuje« v radikalno tajništvo kar cele škefe prijav v radikalno stranko, ampak te »Izjave« so se na račun vladnega volivnega fonda že zlavne natisnile in se

pošiljajo vsem uradnikom in učiteljem. Ko gospod uradnik ali učitelj zjutraj stopi v svoj urad ali šolo, mu pismonoša prinaša sledečo izjavo: »Pristojim kot član k Narodni radikalni stranki, prevzemajoč vse pravice in dolžnosti nje programa in statuta. Datum... Kraj, naslov... Lastno-ročni podpis...« Da je to čisto navaden terorizem, je jasno. Vlada na ta način katalogizira vse uradnike po njihovem političnem mišljenju natančno po imenu in kraju. Kaj naj stori ubogi uradnik ali učitelj, to se pravi tisti uradnik, ki se trese kot šiba na vodi pred višjo gosposko? Sicer pa pravijo, da cela reč ni tako nevarna, kajti »Izjave« bo radikalna stranka dobila zadosti za en vagon, volili pa bodo podpisanci, kakor bodo hoteli sami, držec figo v eni roki, kadar bodo z drugo radikalno Izjavo podpisali.

+ Protiverska propaganda ruske boljševiške vlade je vedno hujša. Izvršilni odbor III. internacionale je sklenil organizirati protiversko propagando po celem svetu in pozvati vse člane stranke po vseh deželah, da imajo prekiniti vsako zvezo s katerokoli cerkvijo. Prepovedalo se je pa obenem vsakemu komunistu biti član frimasonskih lož, ki so buržujska institucija. Ta mesec se vrši v Petrogradu razprava proti katoliškemu nadškofu Cieplaku in vsej petrogradski katoliški duhovščini, ker ni hotela skleniti s sovjetsko vlado pogodbe, da katoliške cerkve pripadajo državi, kar so sovjeti postavili kot pogoj za priznanje katoliških župnij. — Sovjeti se bodo morali izpričati, da bo boj proti katoliški cerkvi komunističnemu gibanju zadal hujši udarec nego vsa »meščanska reakcija«. S protiversko propagando v svetovnem stilu se bo komunistem pokopal.

+ Mesulsko vprašanje je predloženo v rešitev Društvu narodov, dasi Turčija ni njega član. Ako bi Turčija njegove odločitve ne sprejela, bi se proti njej uporabil § 16, to se pravi, bi se Turčija od vseh signatarnih velesil gospodarsko bojkotirala, kar bi bil pač hud udarec, ker angorska vlada ni baš pri denarju.

+ Razmerje med italijanskimi liberalci in fašisti. Mussoliniju se njegov načrt o spojitvi nacionalističnih strank s fašizmom ne bo posrečil. Pač je posebna komisija liberalne stranke, ki so se ji pridružile ostale nacionalistične skupine, 27. t. m. izjavila Mussoliniju, da želi liberalna stranka složno sodelovati na obnovi domovine in podpirati vlado; zato pa upa, da bo Mussolini v svrhu uspešnega dela upostavljal notranji red in mir. O kaki spojitvi nobene sledi. Mussolini si je končnoveljavni odgovor pri držal, a rekel, da upa na dosego najtesnejšega sporazuma, ki je možen tudi v obliki federativnega sistema. — Poveljnik nacionalistične narodne milice »L'empire prout« sklicuje svoje čete na dan 28. t. m. k obnovi prispege.

+ Separacija Katalonije od Španije? O tej zadevi prihajajo iz Španije vedno bolj alarmantna poročila. Španija bolega zdaj najbolj na posledicah velike katastrofe v Maroku, kjer so bile, kakor znano, lani španske čete od domačinov strahovito poražene. Ta afera je imela za posledico neizmerno povišanje davkov, da se zamaši velika vrzel, ki jo je v budžetu napravil gospod vojni minister. Katalončani pa teh davkov niso voljni plačati, ker denar v Madridu izginja, ne da bi Katalonija od tega količjak imela. Problem je torej zelo podoben našemu. Voditelj Katalončanov, bivši minister Castro je te dni zopet govoril v Barceloni in izjavil, da Katalončani zdaj ne bodo več čakali na avtonomijo, ki jim je Madrid nikoli ne bo dal, ampak se bodo popolnoma ločili.

Prvi zemljani na mescu.

Cudežni doživljaji dveh Angležev. 6. Angleški pisatelj H. G. Wells. — Poslovenil — e — (Dalje).

Da bodo cenjeni bravci bolje razumeli dogodke v tej zgodbi, jim hočem stvar podrobneje razložiti.

Kakor je znano, so vse stvari na zemlji težke, imajo svojo težo. Ako držiš kamen v roki, ti jo tišči k tlom, in ako ga izpuščiš iz roke, ti pade na tla. — Zakaj? Zato ker je težak, boš dejal.

Toda zakaj je težak? Kako je to, da padajo vse stvari na zemljo, ako jih ničesar ne ovira?

Vsak pojav v naravi mora imeti svoje vzroke. In pojav, da vsaka stvar teži k zemlji, je tako splošen in brezizjemen, da nedvomno izvira iz kakega naravnega zakona.

Stvari so težke, zato ker jih vleče k zemlji sila, ki prihaja iz nje, nekako tako kakor magnet vleče nase kosce železa. To silo imenujemo privlačnost. Privlačnost izhaja iz zemlje kakor žarki iz solnca, zato govorimo o žarivni privlačnosti. Zakonu privlačnosti so podvržene vse stvari na zemlji. Ni nam znana določaj še nobena snov, ki bi bila neobčutljiva za privlačnost, ki bi propuščala privlačne žarke, bi bila »neprodorna« za privlačnost. Zemlja torej z nezlomljivimi okoli drži nase privezane vse, kar je na njej.

Moč zemeljske privlačnosti pojema z

razdaljo. Čimdalje proč si od zemlje, tem slabša je njena privlačna moč, dokler nazadnje čisto ne preneha, seve šele mnogo tisoč kilometrov od zemlje.

Pa zakon o privlačnosti ne velja samo za zemljo. Tudi mesec, sonce in vsa druga nebeška telesa izžarivajo privlačnost. Splošno se da reči, da ima vsako telo privlačno moč, le da na zemlji tega ne opazimo, ker zemeljska privlačnost uničuje vsako drugo. Tudi je razumljivo, da je privlačna sila kakega telesa tem večja, čim večje in čim gostejše je telo, in narobe. Če bi bila recimo naša zemlja desetkrat manjša, bi bila tudi njena privlačna moč desetkrat manjša, to je, vse stvari bi bile desetkrat lažje.

Ta zakon je torej splošen v stvarstvu božjem. Je pa tudi neizmerne važnosti. Brez privlačnosti bi vsaka stvar prosto obvisela v zraku — in kmalu bi čudno izgledalo na svetu. Zrak, ki je tudi telo, — plinasto telo — bi izginil iznad zemlje in ljudje bi se zadušili brez njega, mesec, ki ga zemlja s svojo privlačnostjo priklepa nase, da jo mora spremljati na njenem potu krog solnca, ta mesec bi nam že zdavnaj ušel in zemlja sama, ki se suče krog solnca le, ker jo sonce drži v svojih okoli, bi se izgubila v neznatem, ledeno mrzlem vsemirju.

Da je privlačnost sila, ki je sorodna z elektriko, magnetizmom, svetlobo in gorkoto, o tem so si možje vede dandanes edini. Kajti vse te sile so lastnosti teles in izžarivajo iz njih in se dajo izpreminjati

druga v drugo. Kdo ne ve, da se da teža izpreminiti v elektriko — padeč vode proizvaja elektriko —, elektrika v privlačni magnetizem, v svetlobo, v gorkoto — —. Pa kako so si te sile v sorodu in kaj je bistvo privlačnosti, tega ne vedo. Prav kakor tudi ne vedo, kaj je elektrika, svetlobo itd.

Pa da ne pozabimo na Kavorja in na njegova raziskovanja!

Ta mož torej je hotel najti snov, ki bi bila neprodorna za privlačnost, ki bi zemlja nanjo ne imela nobene moči.

Sodil je takole.

Elektrika, svetlobo, gorkoto in privlačnost so si sorodne sile teles. Izkustvo pa uči, da se nahajajo na zemlji snovi, ki so neprodorne za elektriko, na primer steklo, porcelan, druge, ki so neprodorne za svetlobo, na primer les, železo, spet druge, ki so neprodorne za gorkoto, na primer galun.

Toda nobena snov, kar jih dosedaj poznamo, ni neprodorna za privlačnost. Pa če je privlačnost lastnost teles in sorodna z drugimi sličnimi telesnimi silami, — zakaj bi se, se vpraša Kavor, zakaj bi se ne dala najti ali pa narediti snov, ki bi bila neprodorna za privlačnost? Kavor ni mogel uvideti, zakaj bi bila edino taka snov nemogoča.

Jaz mu tega seve nisem mogel povedati. Dokazoval mi je z računi, da je taka snov mogoča in da mora zadovoljiti gotove pogoje.

Ves zavzet sem ga poslušal. »Dale sem pravil venomer in »Naprejek« — »Razumem!«

Nemogoče mi je, da bi ponovil cenjenim bravcem vse njegove dokaze. Naj zadostuje, ako povem, da je bil prepričan o možnosti take snovi, — še več, prepričan je bil, da se mu bo posrečilo narediti tako snov iz zlitivne kovin, sestavljen po zamotanih računih, in neke nanovo najdene vrline, ki jo je pred kratkim dobil iz Londona v zapečatenih kamenitih posodah. Zdi se mi, da je bil helij, — vsaj nekaj zelo plinastega in redkega je bilo. Da bi si bil vsaj kaj zapisal —! Pa tega nisem storil in moja brezbriznost je postala usodna zame in še prav osebno za Kavorja.

Toda kje sem tistikrat mislil, da bi kedaj potreboval take podatke —!

Kdor ima le količjak domišljije, bo razumel izredne možnosti, ki se nudijo uporabi take snovi, in bo sočustvoval z razburjenostjo, ki se me je lotila, ko se mi je polagoma začelo jasni v megleni zmedenosti Kavorjevih znanstvenih razlaganj. Treba je bilo nekaj časa, preden sem ga razumel, in čutil sem se, mu staviti kako vprašanje, da me ne bi s svojim odgovorom spet potegnil v temne globeli svojih računov in dokazovanj.

Le nečesa se bojim —. Iz teh kratkih podatkov ne bodele dobili tistega trdnega prepričanja, ki sem ga jaz imel, da je bil Kavor v resnici na poti do čudodelne snovi.

Volivno gibanje.

v Volivni shodi Hrvatske pučke stranke. Zagreb, 29. jan. (Izv.) Po vesteh iz vseh krajev Hrvatske, Bosne in Hercegovine ter Dalmacije je imela hrvatska ljudska stranka povsod množične shode in zaupniške sestanke radi volitev. Povsod je zelo ugodno razpoloženje za ljudsko stranko.

v Pucelj vabi poljansko dolino. Preteklo nedeljo sta priredila bivši minister Pucelj in ministrski kandidat Ažman volivni shod v Gorenji vasi nad Škofjo Loko, kjer so vsi demokrati prešli v »samostojnost«. Shodu je predsedoval stari dr. Šusteršičev oproda Grošelj, ki je s svojo že večkrat preizkušeno spretnostjo še dosti zgodaj skočil iz potapljalne se demokratske ladje v Puceljev objem. Za shod se je vršila velika agitacija, že dolge tedne prej je pravil neki gorenjevaški starosta, da pridejo sam kraljevi minister Fucelj. In res so napolnili radovedneže, med njimi polovica naših pristavev, sokolsko dvorano. Gospod minister n. r. so dejali približno sledeče: »Ljubi Poljanci! Jaz sem Pucelj in sem za ustavo, ki je najmodernejša na celem svetu. Niti Amerika in Angleska nimata tako moderne ustave. Naše nesreče ni kriv centralizem, ampak ti zlodjevi radikali. Demokratije so precej nedolžni, mi pa popolnoma. Pa tudi demokratije imajo dovolj grehov, radikali še, več, mi pa nič! Avtonomije Slovenci ne bomo nikdar dosegli, za to si dam odrezati glavo! Pa saj je to največja neumnost! Slovenci s svojim denarjem ne moremo niti eno leto vzdržati niti ljudskih šol, kaj šele gimnazij in univerze! Če bi meli avtonomijo, bi morali čez eno leto prositi Nemce ali Italijane, da nas vzamejo k sebi. Centralizem pa, ta pa ta! Ta nas bo rešil! Mi samostojni smo zmeraj delali za narod in še bomo! Bili smo zmeraj jeziček na tehtnici in smo se obrnili zmeraj tja, kjer nam je bolj kazalo, samo da smo več dosegli. Taka je naša politika. Volite nas, pa se vam bo dobro godilo na zemlji; za nebesa se pa mi ne brigamo. To je vaša stvar. Če hočete, lahko tudi molite! Volite pa nas! To je kratka vsebina dolgovnega govora. Ljudje so nekaj časa poslušali, nato jim je postalo dolgčas in so šli. Naši pristasi so pa Pucelja nekoliko pointerpelirali. Na poziv g. Uršiča in Potočnika, naj vendar naštete, kaj so samostojni že dosegli za slovenski narod, Pucelj ni vedel povedati drugega, kot to, da so dosegli prosto kuhno šnopsa, nakar so mu hitro porazložili, da še to ni res. G. Potočnik ga je malo poprašal o gniljivi skrbi samostojnih za slovenske vojake, o čemer pa njegova samostojna visokost ni hotela nič slišati. Niti tega ni hotel povedati, kateri teden prično graditi njegovo železnico. Nazadnje je Pucelj poklonil gore-njevaškemu Sokolu velikodušen dar 80 K in jo pobral proti Ljubljani. Demokrati pa so ginjini klicali za njim: Živel Fucelj, pozdravi Zerjava!

d Dr. Zupanič v agitaciji. Minister dr. Zupanič se mudi po poročilu »Preporoda« že 10 dni v Sloveniji, da agitira za radikalce. V isto svrhu potuje z njim tudi veliki župan dr. Ploj. Poskusi, da pridobita Nemce za radikalce, g. Zupanič niso uspeli. Zupanič se ni posrečilo niti toliko glasov pridobiti, kolikor jih je potrebno za podpis kandidatske liste. Po teh neuspehih je odpotoval dr. Zupanič v Griblje, v svojo rojstno vas, pa tudi tam ni nič opravil, čeprav so vaščani skoro sami njegovi sorodniki.

v Radičev »Slobodni Dom« v Sloveniji — prepovedan? »Hrvat« javlja, da je vlada potrdila tajne odredbe prejšnje vlade, da »Slobodni Dom« ne sme prihajati v Slovenijo, v Dalmacijo in v Bosno pa le izjemoma. »Hrvat« dostavlja, da se je tej odredbi uprli novi zagrebški namestnik dr. Čimič.

v Volivni proglas radikalne stranke. Radikalci bodo izdali svoj volivni oklic še le po shodu Protičevcev, ki se bo vršil dne 31. t. m., ker hočejo v svoj oklic vstaviti tudi poseben odstavek, ki se bo bavil s Protičevovo akcijo.

v Kongres srbske liberalne stranke. Belgrad, 29. januarja. (Izvirno) Včeraj se je vršil tu kongres liberalne stranke. Na tem zborovanju je bilo glasno sklenjeno, da nastopi liberalna stranka samostojno pri volitvah. Na kongresu se je ostro obsodila politika demokratske stranke in njeno dosedanje delo. Sklenjeno je bilo, da postavi stranka v smederevskem, kragujevaškem in podrinskem okrožju lastne kandidatske liste. Udeležba na kongresu je bila dobra.

v Tudi srbski naprednjaki nastopijo samostojno. Belgrad, 29. januarja. (Izvirno) Istočasno, ko se je vršil kongres liberalne stranke, so imeli v Belgradu svoje zborovanje tudi naprednjaki, ki je bilo zelo dobro obiskano. Pozornost je zbudila zlasti velika udeležba kmetov iz belgrajske okolice. Tudi naprednjaki so sklenili, da nastopijo samostojno pri volitvah. Te dni se bo konstituiral odbor napredne stranke, ki bo sestavil proglas na volivce in pripravil vse potrebno za kandidatne liste.

v Srbski republikanci v Zagrebu. Prihodnjo nedeljo pride v Zagreb vodja srbskih republikancev Jaša Prodanović zaradi

dogovorov z zagrebškimi republikanci glede enotne strankarske organizacije. Tudi na zagrebškem vseučilišču nameravajo osnovati posebno republikansko dijaško društvo.

Zaupni shodi SLS.

— Shod zaupnikov SLS v Kranju. Naznanjamo, da se vrši shod zaupnikov SLS (Kmetске zveze, Obrtne zveze, Delavske zveze) v nedeljo, dne 4. februarja ob 11. dopoldne v Ljudskem domu v Kranju. Prvotno smo poročali, da se bo shod vršil isti dan ob devetih dopoldne. Zaupniki naj vzamejo na znanje, da bo shod ob enajstih dopoldne. Dalje opozarjamo, da imajo dostop na zborovanje samo naši zaupniki. Zaupnikom smo razposlali vabila.

— Shod zaupnikov SLS za krški okraj se bo vršil v četrtek, dne 1. februarja ob 11. dopoldne v Radečah pri Zidanem mostu v dvorani okrajne poštolnice. Zaupniki naj se shoda polnoštevilno udeležijo, ker bo na dnevnem redu razgovor o volitvah.

— Zborovanje obrtnikov — somišljenikov SLS za sodni okraj Novo Mesto in Trebnje bo v nedeljo 4. februarja ob 10. dopoldne v Rokodelskem domu v Novem mestu. — Obrtnike pozivamo, da se z ozirom na bližajoče se volitve polnoštevilno udeležijo zborovanja. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. — Obrtna zveza.

— Na Uršnih selih pri Toplicah bo na Svečnico ob 10. dopoldne v gostilni g. Zamide shod SLS, na katerem poroča tajnik SLS iz Novega mesta Jos. Munda.

— Shod SLS v Toplicah na Dol. bo v nedeljo, 18. febr. po sv. maši ob 7. uri v dvorani izobraž. društva. Isti dan ob 11. uri se vrši shod na Gor. Sušicah v gostilni ge. Gimpelj. — Na obeh shodih govori ga. dr. Česnik in tajnik Munda.

Primorske novice.

p Proti slovenskemu jeziku na sod-nijah. »Era Nuova« priobčuje sklep Zveze sodnikov v Julijski Benečiji, ki zahteva, da se enkrat za vselej izključi slovensčina z vseh sodišč v Julijski Benečiji, kjer je do l. 1890. itak bila v rabi izključno italijanščina. To je treba iz edinega razloga: Perché la sola Italia imperi nella Venezia Giulia. Če se ne motimo, je ista Italija sodelovala pri sklepanju mednarodnih določb o varstvu narodnih manjšin, a seve — v drugih državah.

p Vesti iz Istre. V Zminju so fašisti zasedli in zaprli štiritirzredno hrvatsko šolo in oznanili ljudstvu: V Zminju ne bo nikdar več hrvatske šole! Prosite za italijansko pa jo takoj dobite. — Sklical se je občinski svet in tu se je zgodilo, da je tudi hrvatska manjšina glasovala za italijansko šolo. Ljudje pod strašnim pritiskom klonijo duhom. — Iz Sluma je prestavljen tamkajšnji učitelj, ki je v Slumu že 20 let učiteljeval in bil splošno priljubljen. V Sinj, Livade, Lugalovo itd. so došli italijanski učitelji ozir. učiteljice, potem ko so morali hrvatski oditi, pobegniti. Povsodi beda, povsodi tiho trpljenje, kajti glasno si nihče več ne upa izreči kakršnekoli pritožbe.

p Ponarejen denar. Italijanski sleparji so razpečali med priprosto kmetško ljudstvo v Julijski Krajini velike vsote ponarejenih lirskih bankovcev. Ljudje so potem v dobri veri z dobljenim denarjem kupovali in prišli v roke pravice. Vse sodnije po Julijski Krajini so prenatrpane s preiskovalnimi in tožnimi akti zaradi razpečavanja ponarejenega denarja, naši ljudje polnijo ječe in imajo velike neprilike in stroške, preden dokažejo, da so bili sami le žrtev pravih razpečevalcev. Začela se je akcija, da se ljudstvo opozori na večjo previdnost pri prodajanju svojih pridelkov neznanim osebam.

p Delavčeva smrt. Na odru v višini 4. nadstropja sodne palače v Trstu je delal 27. t. m. 43 letni zidar Anton Ferluga. Nenadoma se mu je udrl oder in nesrečnik je treščil na tla na kup opeke, kjer je obležal mrtev z razdrobljenimi udli.

Koroške novice.

k Režim na Koroškem. »Koroški Slovenec« v uvodniku ugotavlja, da koroška deželna vlada še do danes ni ugodila niti eni zahtevi slovenskega prebivalstva. Slovenske zasebne šole v Št. Rupertu pri Velikovu in v Št. Jakobu še do danes niso otvorene. Istotako je ostala vladna obljuba, da se v Velikovu ustanovi javna slovenska šola, do danes neizpolnjena. Neštete prošnje za uvedbo slovenskega pouka leže na deželskem šolskem svetu že nad dve leti nerešene. Namesto da bi vlada dala Slovence na političnem, šolskem, splošno kulturnem in gospodarskem polju, kar jim gre in kar jim je pred plebiscitom s tako polnimi ustmi obljubljala, pa pošilja nanje orožnike in policaje, ki iztikajo po slovenskih hišah za iredento, posebno še v zadnjem času, ko je nekdo raztrosil po Koroški neke letake. Najnedolžnejši slovenskim prirediteljem delajo krajevne oblasti največje ovire, a ko jih dovolijo, prihajajo nanje tolpe oboroženih Heimatsdienstovcev. Ta režim je res

še vedno »dumm und boshafft«, kakor ga je že svoj čas označil Strossmayer. Ta režim je pokopal avstrijsko cesarstvo, pa bo tudi v novi republiki prej sam zaropotal v jamo, nego bo pokopal koroške Slovence.

Štajerske novice.

š Nesreče. V soboto 20. t. m. zjutraj je šel 76 letni g. Anton Zdolšek, p. d. Hriberšek iz Bobovega na Ponikvo k maši. Pod hribom mu na ledenem potu spodrsne, pade in si zvine nogo v ledju. V ponedeljek 22. t. m. zvečer se je vračal g. Frano Kristan, p. d. Karnajzar iz Boletine, župniče Ponikva s teharskega sejma po cesti z drugimi tovariši proti domu. Med potom zavijejo v gostilno »h cestnemu Jožek« v Št. Jerneju likof pit, ker je Karnajzar kupil konja. Ko je šel iz hiše, je na ledenih stopnicah pred hišo tako nesrečno padel, da je obležal nezavesten. Spravili so ga v hišo in čez dva dni domov. Imel je rano na glavi. Umrli je previden v petek, 26. t. m. zvečer, ne da bi mogel še kaj govoriti. Bog tolaži žalostno vdovo in otroke.

š Dobrna. Dne 24. t. m. je ob 10. uri zjutraj izbruhnil ogenj v Novogradijski parni žagi na Dobrni. Sreča je bila, da ni bilo veta. Požrtvovalnemu delu občinstva in požarne bramborje se je kmalu posrečilo ogenj pogasiti. Škoda je velika. Zaga je bila zarovavana.

š Vlomil v glavno tobačno zalogo v Laškem. V noči od 18. na 19. t. m. je bilo vlomljeno v tobačno zalogo Konrada Elsbecherja v Laškem. Tobaka, tobačnih izdelkov in denarja so vlomilci odnesli v vrednosti 80.000 K.

Dnevne novice.

— Svetosavske nagrade na ljubljanski univerzi so letos prejele: na bogoslovni fakulteti P. Stanko Marija Aljančič, Jože Rott, Maks Miklavčič in Alojzij Štrapi; na jurišni Igor Rosina in Viktor Korošec; na filozofski Franjo Žgeč, Mirko Rupel, Ivan Sosič, Vadim Dolivo-Dobrovolsky in Roman Savnik, na tehniški fakulteti Dragutin Fatur in Pavel Vrbič. Medicinska fakulteta radi težkih razmer ni tekmovala.

— Svetosavske slavnosti na univerzi so se udeležili tudi diviz. komandant polkovnik Milan J. Vučković, mag. ravnatelj dr. M. Zarnik in italijanski delegat De Comelli.

— Konzul SHS v Celoveu g. V. Rašič je odpoklican in je že zapustil svoje mesto.

— Volitve v pokojninski zavod Volivlive iz V. skupine pozivljamo, da takoj pošljejo pravilno izpolnjene glasovnice na Pokojninski zavod. Volivcem — našim somišljenikom — naznanjamo, da pošljejo tudi lahko izpolnjene ali neizpolnjene glasovnice na tajništvo SLS, Ljubljana, ougoslovanska tiskarna.

— Nagajivost »Slovenskega Naroda«. Danes piše »Narod« z ozirom na neko tozadevno notico mladinskega glasila sledeče: »Sobotno »Jutro« poroča, da je prejel minister n. r. dr. Gregor Zerjav od Nj. Vel. kralja krasno fotografijo. Faktično so dobili sliko vsi člani vlade, ki so bili v Pašičevem kabinetu ob času kraljeve poroke. Zmotno je torej misliti, da je to neko posebno odlikovanje. Verjetno je, da se je dostavitev tega darila vsled ministrove bolezni zakasnila. Slika je v resnici krasen izdelek, toda okvir ni iz zlata, temveč je samo pozlačen.«

— Poleg g. feldvebla Tkalc z znanim dr. Kušejem članom o katoliški cerkvi v naši državi tudi ni zadovoljen g. dr. Leopold Lenard. Malo čudno je, da katoliški duhovnik ne najde nič dobrega v izvajanjih, ki branijo katoliško cerkev pred framasonskimi napadi in pravoslavno nestrpnostjo. Dr. Lenard trdi, da se pravoslavci nič ne zgražajo nad papeževim primatom, dasi je v »Novi Evropi« prota Jakšič ravno to točko označil kot prvi in glavni »scandalum« za srbske pravoslavce. Toda g. Lenard je v teh rečeh očividno menj doma nego v zunanji politiki in visoki diplomaciji. Za svojo navdušeno potegovanje za srbske pravoslavce pa dobi skoro gotovo »skufijo« (to je namreč lična črna kapica, ki jo patriarh podari svečenikom, kateri so si stekli kaj zaslug za pravoslavno vero).

— Izjava. Z ozirom na ponovno trditev zastopnikov »Strokovne in nadstrankarske liste« v »Jutru« z dne 28. t. m. št. 23 glede volitev delegatov v Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani, da se je »Savez bankovnih činovnika Jugoslavije v Zagreb« izjavil za takozvano nadstrankarsko listo, konstatira podpisano tajništvo »Društva uradništva denarnih zavodov v Sloveniji«, da društvo, ki je včlanjeno v Savezu, o tej izjavi ni ničesar znanega. Društvo kot edino kompetentno se je izreklo na obnem zboru dne 12. t. m., da se kot tako ne vmešava v ta boj in prepušča vsakemu posamezniku, katero listo voli. Podpredsednik kandidira na listo »Združenih zasebnih nameščencev«. Nelojalno je tedaj zavleči Savez v to borbo. — Tajnik društva uradništva den. zavodov Franjo Celnar.

— V Zagrebu je umrla Ivka baronica Ožegović v 56. letu svoje dobe. Pokojnica je veliko delovala na človekoljubnem polju in bila splošno spoštovana. Blag ji spomin!

— Fašizem in delavstvo. Iz italijanskih uradnih in poluradnih izjav je razvidno, da hoče sedanji režim brezpogojno zatrete vse delavske organizacije in vsako delavsko gibanje, ki mu ni brezpogojno udano. To je Mussolini neprikrito povedal socialističnemu sindikatu italijanskih železničarjev Le-ta je bil zaradi zadnje amnestije, iz katere je bilo socialistično delavstvo izključeno zaradi napovedanega sklenjenja železniškega oboja poslal Mussoliniju spomenico. Mussolini je odgovoril, da je bil sindikat vedno sovražnik fašizma. Amnestija se ne razširi, a iz državne službe se odpuste vsi železničarji, ki nič ne delajo ali so sovražniki države. Železničar, ki hoče ostati v državni službi, se mora brezpogojno podvreči sedanjemu režimu in vstopiti v fašistovsko organizacijo.

— Nekoliko prijaznejše je Mussolini odgovoril na spomenico Katoliške konfederacije italijanskih delavcev. Naglasil je, da se morejo v Italiji vrniti normalne razmere le polagoma ter napovedal, da se ustanovi za delo neka vrsta parlamenta, ki bo sestavljen iz zastopnikov delodajalcev, delavcev, nameščencev in sociologov.

— Arditižem v italijanski narodni milici. Generalni poveljnik italijanske narodne milice dr. Italo Balbo je v pogovoru z nekim časnikarjem izjavil, da se bo nova narodna milica vzgajala v duhu arditižma. V vsaki legiji se osnujejo posebni arditski oddelki, sestavljeni iz bivših vojnih bojnikov, ki bodo imeli dolžnost, da vzgajajo italijansko mladino v pravem arditskem duhu. — 27. t. m. so se poklonili Mussoliniju v Rimu napolitanski arditi.

— Prostovoljno gasilno društvo na Laveri priredi v nedeljo, dne 4. februarja ob dveh popoldne v prostorih gosp. Jožeta Jebatina veselico. Na sporodu je petje, godba, šaljiva pošta itd. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, vabi odbor k obilni udeležbi.

— Zagrebški dijaški dom in menza v nevarnosti. Kakor poročajo zagrebški listi, sta zagrebški dijaški dom in menza v nevarnosti, da se zapreta. Krivda, ki je pismeno zagotovila domu, ki ga lastno-ročno gradili dijak, pol milijona dinarjev, menzi pa 5 milijonov kron, a do danes domu ni ničesar izplačalo, menzi pa samo 1 milijon kron. Domu grozi sedaj eksekucija, a menza bo morala brez znatne podpore s 1. marcem ustaviti svoj obrat. Tako bo ostalo brez hrane 600 dijakov.

— Lakota v dalmatinskem Zagorju. Po vaseh dalmatinskega Zagorja vlada velika lakota. Mnoge družine nimajo niti zrna kakkega žita in je ljudi še sama kost in koža. Split je organiziral najnujnejšo pomoč.

— Osebnostne novice s pošte. Imenovan je za poštarja VI. razreda začasní poštar I. razreda Jovan Milojković pri pošti Ljubljana I. — Podeljeno je odpravnisko mesto v Zg. Polskavi poštni odpravnik Marič Srašinovič, v Dobu pri Domžalah stalnemu pomočnemu slugi Franju Pangretu, v Dragatušu poštni pomočnici Gabrijeli Karlovici, v Radni poštni pomočnici Mariji Amonovi, pri Sv. Jurju v Slov. goricah poštni pomočnici Mariji Baumanovi. — Stalno je nameščena pri pošti v Celju poštarica VI. razreda Marija Rabičeva. — Uvršče na sta v Stalež poslovnega oboja poštni odpravnik Marko Postrak kot poštar V. razreda pri pošti Maribor 2 in poštna odpravnica Milena Mursova kakor začasna poštarica I. razreda. Premeščeni so: upravnica III. razreda Františka Petrmanova iz Doba pri Domžalah, poštar V. razreda Joško Mondar iz Sarajeva v Ljubljano I. začasna poštarja I. razreda Jovan Aleksič iz Ljubljane 1 v Sabac in Vladimir Dejanović iz Ljubljane 1 v Lebane, zadarni poštar II. razreda Kurnica Gorcin iz Ptuja na belgradsko kolodvorsko pošto. — Odeznana je poštne službene pogodbe poštna odpravnica Marija Praunseisova v Ponikvi. — Začasno je vpokojen kontrolor V. razreda Ivan Lenardič v Novem mestu. — Reaktivirana je poštarica VI. razreda Veloslava Cemetova v Ptuj.

— Za obratno varnost na avstrijskih železnica. Na avstrijskih železnica se je v zadnjem času ponovno zgodilo, da oboje na vlaku ni opazilo signalov za ustavitev vlaka. Prizadeti strojevodje so se potem zagovarjali s tem, da jim je bilo ravno tedaj padlo nekaj v oko, valed česar niso mogli gledati. Sedaj je izšel službeni ukaz, ki odreja, da mora strojevodja, ki vsled česar postane med vožnjo nesposoben za polno izvrševanje službe, na mestu ustaviti vlak in nadaljevati vožnjo šele tedaj, ko bo zopet za službo sposoben ali pa mora njegovo mesto prevzeti vlakovodja ali kdo drugi od oboja.

— Dunajska medicinska fakulteta priredi od 12. do 14. februarja 1923 9. mednarodni zdravniški nadaljevalni tečaj kožnih in spolnih bolezni s posebnim vpoštevanjem terapije. Obiskovalci tečaja imajo plačati le vpisnino, katara znaša 50.000 K. Reflektanti naj priobčijo ime ter morebitne želje tajniku dr. A. Kronfeldu, Wien IX. Porzellangasse 23.

— Sledenje v Avstriji. Avstrijska vlada je izdala odlok na vse državne urade, da se mora uradništvo pozimi stisniti v kolikor mogoče maloštevilnih sobah, da se tako prihrani kurjava in luč.

— Zaprla prelaza. Sprloho neznatnega prometa in velikih stroškov za odmetavanje snega so v Avstriji za zimski čas cesti čez Pyhrnski in Pötschenski prelaz zaprli.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov. Tvrde Peter Kozina z znakom Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg šte. 20, ter Aleksandrova cesta šte. 1.

Gospodarstvo.

DAVČNO ZAVAROVANJE PRI UVOZU IN IZVOZU BLAGA.

(Opozoritev trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani.)

Carinarne pobirajo ob izvozu in uvozu blaga poleg rednih izvoznih in uvoznih carin še po 2-odstotka od vrednosti uvoženega ali izvoženega blaga kot davčno zavarovanje od vseh onih, ki ne predložijo dokazov, da so svoje izvozne oziroma uvozne obrte prijavili za odmero davkov ter davek plačali za ustrezni čas. Uvoznik oziroma izvoznik, ki se hoče oginiti plačilu tega zavarovanja, mora povodom zacinjenja blaga predložiti carinaru potrdilo pristojnega davčnega urada, da je od obrti ali opravila, v katero spada uvoženo oziroma izvoženo blago, plačal davek za prejšnja leta in za vsa pretečena četrtletja tekočega leta. Potrdila, ki jih izdaja davčni urad izrecno v ta namen, so koleka prosta.

Pobraue zneske odpošljejo carinarne po navodilu generalne direkcije carin takoj obnemu davčnemu uradu v Ljubljani, ki ima uvoznik ali izvoznik svoje bivališe. Le zneske, katere plačajo inozemci, odpošljajo carinarne naravnost glavni državni blagajni v Beograd.

Davčni urad zaračuni varščine, katere položijo tuzemci za račun njim predpisanih davkov tudi, ako so vse zapadle davke že poravnali. V tem zadnjem primeru ima plačnik pravico prositi za povračilo plačane varščine v gotovini. Vendar je pa taka prošnja umestna le takrat, kadar je z varščino krit ves še ostali davčni predpis za dotično leto in preostaja znaten znesek še za račun prihodnjega leta. Prošnje, ki so koleka proste, je vlagati pri pristojnem davčnem uradu.

Varščine izvoznikov in uvoznikov, kateri niso zavezani davku, odnosno kateri svojega podjetja ali opravila še niso prijavili za obdavčenje, zaračuni davčni urad kot izredni dohodek na račun splošne blagajniške uprave, to je v prid države in ne v prid plačnikom.

V prid plačnikom se torej varščine zaračunijo le v primeru, da je uvoznik ali izvoznik svoje podjetje ali opravilo pravilno prijavil za odmero davka. V teh primerih pa je v interesu plačnikov varščin, da pazijo, da se jim plačani zneski res tudi zaračunijo na račun davkov pri davčnem uradu. Carinarne zaradi večkrat pomanjkljivosti naslovov plačnikov ne morejo odpremiti plačanih zneskov na pravi davčni urad in je pogosto treba posebne opozoritve, da ne gre plačani znesek davkoplačevalcu v izgubo. Primerili so se slučaj, da je založena varščina šla preko Narodne banke in drugih za sprejem nepristojnih blagajnic nad leto dni, preden je dospela na reklamacijo plačnika na pristojni davčni urad. Ker gre večkrat za izdatne zneske, je na strani interesentov gotovo na mestu pazljivost, da se plačane predmetne varščine pravilno zaračunijo.

g Nemški proti glad. »V. P. L.« prinaša naslednje senzacijsko poročilo: Z vso gotovostjo se pričakuje, da bo letos v aprilu ali najkasneje v maju nastala na Nemškem lakota. Zavladala je težka obrtna kriza, ki se bo tako postrila, da vlada ne bo mogla izplačevati podpor brezposlenim. Na Nemškem je pomanjkanje živil, a jih ob današnji nizki stoječi marki ni mogoče v inozemstvu kupiti. Poleg vsega tega je pa še Francoska s svojim pohodom postrila finančno in gospodarsko krizo. V Ameriki računajo tako za gotovo na lakoto na Nemškem, da Zedinjene države že organizirajo na tihem rešilno akcijo, kakršno je izvedla Amerika na Češkem po vojski in kasneje na Ruskem. V ameriških krogih se sodi, da bo omenjena akcija potrebna v letošnjih poletenskih mesecih in zaradi tega se vrše priprave.

g Izvoz čevljev iz Češkoslovaške na Dansko je znašal v prvih devetih mesecih 1922 vsega skupaj 2394 q proti 1768 q v istem času leta 1921. Torej je izvozila do konca meseca septembra 1922 na Dansko približno 370.000 parov čevljev. Precejšen del tega je šel iz Danske naprej na Angleško in preko morské dežele. V zadnjem času pa izvoz čeških čevljev na Dansko jako pojenjuje. Danske obmejne carinarne ovirajo uvoz in ne dovolijo uvoza niti galanterijskim usnjenim izdelkom. Vsi dosednji koraki, da bi se češkim čevljem dovolil na Dansko evoboden uvoz, so bili doslej brezuspešni.

g Uvoz vina v češkoslovaško republiko l 1922. Ves uvoz vina na Češko je znašal lanske leto približno 60.000 hl. Uvozilo se je avstrijsko, laško, francosko in špansko vino. Domači konzum je znašal okoli 600.000 hl, domača produkcija je pa dala približno 800.000 hl. Vinski trgovci bi radi dosegli zmanjšanje carine pri uvozu vina, a vlada neče o tem ničesar slišati.

g Pasiva nemške trgovske bilance. Nemški uvoz je znašal v mesecu listopadu 45,5 milijona metralnih stotov v vrednosti 236,2 milijona zlatih mark, proti 55,5 milijonov centov v vrednosti 231,7 milijonov zlatih mark v mesecu oktobru. Izvoz je znašal 15,5 milijonov centov proti 15,4 mil. centov v vrednosti 255,2 proti 201,4 mil. zlatih mark, tako da je od meseca januarja pa do meseca decembra trgovska bilanca pasivna za približno 2 milijardi zlatih mark.

g Konkursi in poravnave v češkoslovaški državi. Kakor je razvidno iz poročila statističnega urada, je bilo v mesecu decembru 1922 v češkoslovaški republiko 63 konkursov. Od teh jih je prišlo na Češko 44, na Moravsko in Šleško 17, na Slovaško 1, na Podkarpatsko Rusijo pa tudi 1. Aktiva in pa-

si se niso ugotovila v 18 slučajih. V ostalih slučajih so znašala aktiva 6.909.863 Kč, pasiva pa 16.452.569 Kč. V istem mesecu je bilo 505 sodnih poravnav. Od teh jih je prišlo na češko deželo 222, na Moravsko in Šleško 180, na Slovaško 119, na Podkarpatsko Rusijo pa 84. V dognanih 500 slučajih so znašala aktiva 117.824.168 Kč, pasiva pa Kč 295.338.850.

g Znižanje železniških pristojbin v Avstriji. Kakor se poročila z Dunaja praški »Tribune«, name-rava avstrijska vlada z ozirom na to, da je zadnji črt železniški promet jako padel, zmanjšati železniške tarife in je že napravila v tem oziru potrebne korake.

BORZA.

Zagreb, 29. jan. (Izv.) Pešta 4.40—4.48, Berlin 0.34—0.40, Italija 5.35—5.50, London 535—538, Newyork 113.50—115, Pariz 7.12—7.20, Praga 8.275 do 8.31, Dunaj 0.1575—0.16, Curih 21—21.75, Bukarešt 54.—Valuta lira 5.20, dolar 110—112.

Curih, 29. jan. (Izv.) Pešta 0.2037, Berlin 0.0163, Italija 25.47, London 24.87, Newyork 536.75, Pariz 93.50, Praga 15.50, Dunaj 0.0073, u-a. K 0.0074, Bukarešt 2.20, Sofija 3.30, Beograd 4.50, Varšava 0.0163, Holandsko 211.60.

Dunaj, 29. jan. (Izv.) Pešta 26.95, Berlin 2.25, Italija 34.01, London 331.050, Newyork 71.575, Pariz 47.4, Praga 2067, Brussel 3954, Curih 13.335, Sofija 424.50, Beograd 609, Varšava 2.40, Amsterdam 28.280.

Ljubljanske novice.

lj Šentjakovski krajevni odbor SLS. V sredo 31. t. m. ob pol osmih zvečer bo važen sestanek dvorani Prosvete. Vsi somišljeniki in somišljenice se gotovo udeležite! Na sporedu bo tudi poročilo g. poslanca Josipa Gostinčarja.

lj Umrl je včeraj po dogli mučni bolezn g. Josip Pot kar, revident dohodarstvenega urada. Pred letom dni mu je umrla soproga. Zapuščba šestoro osirotelih otrok. Pogreb nepozabnega bo v sredo dne 31. januarja ob pol petih popoldne iz hiše žalosti Štepanja vas 60 k božjemu grobu.

lj Društvo »Pravnik« opozarja in vabi svoje člane še enkrat na glavno redno skupščino, ki se vrši v sredo dne 31. t. m. ob pol 5 uri popoldne v ljubljanski pravosodni palači šte. 79.

lj Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Danes v torek, dne 30. t. m. ob 6. uri četrt pevski vaja za moški zbor, v sredo dne 31. t. m. ob isti uri za ženski zbor. Polnoštevilno in točno Odbor.

lj Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborovanja v sredo dne 31. januarja 1923 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 13. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta šte. 12, pritiščno, desno.

lj Zadruška modisti objavljajo, da se vrše pomočniške preizkušnje dne 5. in 6. februarja t. l. Prošnje za priprave k tej preizkušnji se sprejemajo v zadržni pisarni (Gospodsk uli a 5) do včetrš 3. februarja t. l. Priložiti jim je učno pogodbo, izpričevalo obrtno nadaljevalne šole in potrdilo mojstrice o dovršeni učni dobi. Prošnje naj priložijo izročajo osebo, da dobe istočasno ustmeno nadaljevalne informacije. — Poizkusni komadi bodo interesentom na vpogled v zadržni pisarni dne 7. febr. t. l.

lj Knjigovodski tečaj Prosvete frančiškanske župnije. Z ozirom na objavo v »Slovenec« z dne 26. t. m. obveščamo interese, da se sprejemajo prijave še do 2. februarja t. l. in sicer ob dopoldanskih urah v pisarni frančiškanske župnije ali v pisarni l. ljub. delavskega kons. društva v Zvezdi.

lj Kadilem! V zadnjem času se izenačujejo v naši državi tobačni izdelki. Stara avstrijska, srbska in bosenska režijska se nadomešča z novo — enotno, katere izdelki nosijo zgolj jugoslovanske imena. Iz vzroka, ki nam ni znan, so prenehale prejšnje fine cigarete, predno so došle nove. Egiptovskih ni že dober teden dni, nove »Vardar« so došle šele ta teden, a tudi sedaj smo jih dobili za eno trafiko le 10 skatelj za ves teden. Le založna trafika jih prodaja že teden prej. Zakaj, ne vemo, a opozarjamo cenjene bradice na to, da tega nismo krivi mi trafikantje. Kadilci vprašujejo, kako to, da so novih cigaret polne kavarne in gostilne, kakor so se v zadnjih dneh tudi le tam še dobile egiptovske, v trafikah jih pa ni. Odgovor je enostaven: natakariji in natakarije dobe v založni trafiki tudi takih izdelkov, ki jih primanjkuje v trafikah, malone, kolikor hočejo. Tako je dobil zasebnik zadnji teden egiptovskih v založni trafiki en pol več kot trafika za ves teden. To se dogaja redno, kadar primanjkuje kakih izdelkov. Da nas trafikante boli ta krivica je gotovo, tembolj, ker izgubimo na ta način vse polno stalnih odjemalcev. Vsak gre rajši tja kjer dobi sigurno željeno blago, kakor iskati ga po trafikah. Saj zaslužki so itak slabi: po dva, po trije ali deloma tiste malenkostne procete. In si kajne dohodke založne trafike si ravnotako delita dve vdovi, kakor borne kronice, ki jih zasluži trafika kake zakotne ulice. Pritožiti? Kam? Sklepamo, da se godi ta krivica s privoljenjem monopolne uprave, saj sicer bi bila gotovo že napravila red. Trafikantsko društvo? Oben obžalci sta odbornika. Ziniti si ne upamo, sicer se nam bo godilo še huje. Krivica pa se godi tudi kadilem. Če jim je še tako od rok, morajo hoditi na Mestni trg v založno trafiko, če hočejo kaj boljšega. Mi le eno prosimo: Ne mislite vedno, če nimamo blaga, da ga »skriva-moc. Saj vendar to zlasti v tem slučaju, ko nam itak manjka prometnega kapitala, nima nikakega pomena. — Eten trafikant za vse.

lj Kaj se vse zacinja. Ljubljanski meščan nam piše: Pojal sem na Nemško nekaj sirovega blaga v vrečah. Da sem moral plačati visoke poštné pristojbine, je jasno samo ob sebi. Ko so pa čez tri

tedne na mojo zahtevo prišle stare prazne vreče nazaj, bi bil moral plačati od njih — čuje in str-mite — skoraj petsto kron carine. Dasi nimam za-loge vreč, vendar sem pošiljko odklonil, ker tistih par vreč vendar ni bilo vrednih 500 K. In tako sem prišel ob vreče po nerazodnosti naših carin-skih uradnikov, ki ne ločijo starega blaga od no-vega. Na ljubljanski carinarnici bi bilo pač treba nekaj več razodnosti in vesti, ker tako poslovanje ni v korist trgovini in in obrti in ne v čast državi sami.

lj Pri štetju živine (konj, govedi, pre-šičev, drobnice, perutnine in čebelnih pa-njev) se je opazilo, da mnogo večjih zavodov in večjih tvrk še do danes ni storilo svoje dolžnosti, vzlic razglasu odnosno pozivu po-tom časopisov, ter ni prišlo popisat zgoraj omenjenih živali. Ker pa mora mestni magi-strat do konca tega meseca torej v dveh dneh predložiti višji oblasti uspeh naročenega štetja živine, se vsi ti zamudniki vnovič po-zivljajo, da store svojo dolžnost in pridejo naznanit v mestni popisovalni urad svojo živino.

lj Za detektiva se je izdajal Jurij Mo-har iz Zr. Tuhinja. Obsojen je bil za to na 100 Din globe.

lj Delomržen pustolovec je Ferdinand Svelc, kateri je bil že leta 1921 obsojen na 18 mesecev težke ječe, dasi je star šele 20 let. Ko je odsedel svojo kazen, se je potikal po Ljubljani, se izdajal za medicina in tehnika in napravil 150.000 kron, katere je izvalil svoji sestri in ogoljufal še natakarijo Ma-rijo Gril za 2400 K, vsled česar bo sedel 2 meseca v strogem zaporu.

lj Zalitev orožnika. Ljudevit Starič je 4. majnika 1922 v Spodnji Šiški govoril, da orožniški narednik Ljubec v Stišni dela proti obrtnemu redu, vsled česar je Stariču pri-sodilo deželno sodišče 10 dni zapore.

lj Nepoboljšljiv tat je France Vilfan in je bil že devetkrat obsojen. Ker je v noči na 1. septembra 1922 okradel v Ljubljani Jer-neja Nolemala in v noči od 30. septembra in 1. oktobra v Strahomeru Antona Grmeko, bo zopet 8 mesecev sedel v težki ječi.

Ljubljanska dijaška in ljudska kuhinja

je v začetku šolskega leta 1922/23 na hrano spre-jela 79 dijakov, večinoma srednješolcev; izmed revnejših ljudskih slojev prihaja dnevno okrog 200 gostov h kosilu in toliko tudi k večerji; razen tega je v ljudski obednici še posebna miza za kakih 50 oseb, ki za nekaj višje plačilo dobivajo boljšo hrano. Naša kuhinja daje torej nad 300 osebam hrano opoldne in zvečer.

Ker je društvo dobrodelno, smo vse cene nastavili kolikor možno nizko, zlasti pa po društvenih pravilih ubožni in pravni ter marljivi dijaki plačujejo mnogo manj, kot stanejo živila in njih priprava nas, tako da je proračun že v za-četku šolskega leta samo pri dijaki pokazal pri-manjkljaj okrog 30.000 dinarjev. Draginja pa še vedno raste. Kaj naj storimo? Ali naj cene zvišamo. Naše dobrodelno društvo tega ne bi rado storilo, zlasti ne pri dijakih, ker ubožnejši izmed njih že dosedanje nizke cene težko plaču-jejo, tako da so nekateri izostali, nekateri pa so se odrekli večerji in se zadovoljujejo s samim ko-silom. V drugem tečaju se bodo brez dvombe ogle-sali še novi prosilci za vsprejem, ali za znižanje plačevanja.

Da bomo potrebnim in vrednim mogli ugo-diti in sploh še nadalje uspešno izvrševati dobro-delni namen našega društva, zato se obračamo na dobra srca dobrotnikov, ki so nam druga leta po-magali in upamo, da nas tudi letos ne zapuste. Ker pa mnogi izmed naših dosedanjih najzvestej-ših podpornikov v zadnjih letih sami pomanjkanje trpe, prosimo, da take nadomeste novi podporniki, katerim ne bi bilo pretežavno, kaj storiti za dobro stvar. Hvaležni bomo za vsak — bodisi velik ali majhen dar.

Darovi naj se blagovolijo pošiljati na naslov: »Dijaška in ljudska kuhinja v Ljubljani«; lahko pa se tudi ob priliki osebno oddajo v stanovanju podpisanega t. č. načelnika. Dr. Ivan Svetina, Vod-nikov trg 4, II. nad.

Cerkveni vestnik.

c Sodalitas SS. Cordis. V sredo, 31. t. m. ob 5. uri popoldne se bo nadaljeval raz-govor o dr. Srebrničevem poročilu: »Ne-kaj aktualnih vprašanj za religiozno delo pri nas.« Na vrsti je vprašanje o naših reli-gioznih organizacijah. — Predsednik.

c Nova papeževa enciklika. Iz Rima poročajo, da je papež Pij XI. povodom ju-bileja sv. Fračiška Saleškega izdal poseb-no encikliko, kjer slavi svetnika in pripo-roča njegovo čaščenje.

Prosveta.

pr Znani pianist g. Ciril Ličar priredi dne 19. februarja t. l. klavirski koncert v dvorani Filharmonične družbe. Vstopnice bodo v predprodaji v Matični knjigarni. Na-tančen program tega koncerta priobčimo prihodnjš.

pr Opera »Gorenjski slavček« v nedeljo dne 4. t. m. popoldne ob treh. Vse tiste ljubitelje domače umetnosti, ki stanujejo izven Ljubljane in bi si radi ogledali originalno slovansko opero »Gorenjski slavček«, opo-zarjamo na predstavo te opere, ki se vrši v nedeljo dne 4. t. m. ob treh popoldne. Vsi reflektanti na vstopnice se prosijo, da spo-

roče takoj na dopisnici blagajni Narodnega gledališča v Ljubljani svoje želje. Da ne bo pred predstavo navala pri blagajni, kjer bodo naročene vstopnice naročnikom na raz-pologo, je umestno, da se vstopnice po mož-nosti skupno naroče in pri blagajni skupno po eni osebi dvignejo. Naročene vstopnice je mogoče dobiti pri dnevni blagajni v oper-nem gledališču tudi že par dni pred predsta-vo. Prodaja vstopnic dne 4. t. m. popoldne se prične ob dveh, t. j. eno uro pred začet-kom predstave.

pr »Čas«, čegar vsebino je »Slovenec« že naznanil, ima nekatere članke oz. raz-prave, ki zaslužijo, da se posebe nanje opo-zori. Že članek »Smrtna kazen« podpredsed-nika dež. sodišča v Ljubljani, dvornega svet-nika Fr. Regally-ja, spada semkaj. Kakor znano, izdelujejo pokleni faktorji na raznih mestih naše države svoja mnenja k »Pro-jektu kazenskega zakonika za kraljevino SHS«, ki se jim je bil iz Beograda poslal v oceno. Velika točka v njem je vprašanje smrtne kazni t. j. vprašanje, ali naj se smrtna kazen v novem kazenskem zakoniku sploh še obdrži, in če se obdrži, za katere zločine naj bi ostala v veljavi. Gre torej za zelo važno in aktualno zadevo. Pisee podaja naj-prej zgodovinski pregled problema smrtne kazni; slika na to postopanje novejši zakonodaje; omenja, kako se smrtne kazni izvrš-jujejo, precizira dalje stališče sedanje zako-nodaje ter odgovarja na vprašanje, ali je v našem bodočem kazenskem zakoniku smrtno kazen obdržati ali ne. Teoretično je on na-čelen nasprotnik smrtne kazni v normalnih razmerah in za ljudi, ki vobče to ime še za-služijo. Navaja pa vendar štiri slučaje, toda le štiri, ki naj bi se zanje smrtna kazen ob-držala, toda še zmerom z določbo, ki daje sodišču pravico, smrtno kazen spremeniti v dosmrtno oziroma začasno težko ječo. Raz-prava, napisana od tako priznanega strokovnjaka, kakor je dvorni svetnik Fr. Re-gally, bo ne samo juriste, ampak izobražen-ce sploh zanimala! — Podobno zanimanje bo vzbudila tudi Ivan Aysenek-ova razprava »Povrat k zlati valuti«. Zlata valuta, vpelja-na v sistemu držav, je temelj, ki omogoča nemoten pravičen promet od države do države, je pogoj zdravemu mirnemu razvoju vsega narodnega gospodarstva. Kedaj bomo mogli priti mi s svojo državo zopet do tja? Pisatelj nam z velikim strokovnim znanjem razkriva pogoje za to, podkrepljujoč jih z adekvatni dogodki na tem polju v predvojni Rusiji in Avstro-Ogrski. Menimo, da ni člo-veka, ki bi se za tako pereča vprašanja dan-danes ne zanimal. Pisatelju bodo za lepo razpravo vsi hvaležni. — Prof. dr. Ivan Pre-gelj nas uvaja v »Novejši srbsko slovostvo«. Premalo to slovostvo mi poznamo. Zanimivo je, koliko stikov je bilo v prejšnjih časih med Srbi in Slovenci. Pisatelj opozarja na-nje ter navaja, »kar naj omikani Slovenec ve in bere iz novejšega srbskega slova« — Dr. A. B. tolmači v luči statističnih dej-stev »Zdravstvene razmere v Sloveniji leta 1921«. Malo boljše so kakor l. 1920, toda še daleč ne zadovoljive, saj pade tretjina vseh smrtnih slučajev na otroško dobo 1—5 let, število mrtvorojencev je še vedno visoko, vsak sedmi otrok rojen pa izven zakona... Prof. dr. Šarabonova razprava »Prebival-stvo Rusije 1851—1910« je prav za prav mo-nografija z rezultati, ki jih nikdo nikjer drugod ne dobi. Tu so zbrani in objavljeni izsledki posebnega znanstvenega raziskova-nja, ki je zahtelo predelavo ogromnega statističnega gradiva. Dobro bi bilo in umestno, da bi se ruska inteligenca na to razpravo posebej opozorila. Razprava ima veliko znanstveno vrednost, pa poseben po-men tudi za našo državo, kar lahko vsak vidi iz zaključnih odstavkov. — Omeniti treba še dve razpravi, ki se tičeta narodnega jezika oziroma staroslovenskega obrednega jezika v bogoslužju. Prvo je napisal Hrvat dr. Kniewald iz Zagreba, drugo Slovenec dr. Srebrnič v Ljubljani. Kakor vidimo, se vse razprave in članki v tem zvezku »Časa« ba-vijo s problemi v Jugoslaviji, oziroma so ž njimi v tesni zvezi. X. J.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Torek, 30. januarja: ZAPRTO.

Sreda, 31. januarja: »VOJICEK«. Red D.

OPERA.

Torek, 30. januarja: »SEVILSKI BRIVEC«. Red B.

Sreda, 31. januarja: »NIZAVA«. Red E.

Gledališki abonenti se vljudno vabijo, da plačajo do 6. februarja t. l. drugo polo-vico obroka svojih abonmajov. — Uradniški abonenti naj blagovolijo plačati do istega dne 5. obroka.

Orlovski vestnik.

Fantovski večer šentjakobkega Orla bo danes ob osmih zvečer v prostorih Prosvete, sv. Florjana ulica št. 15. Udeležba članov obvezna. — Odborova seja se vrši istotam ob pol osmih zvečer.

Raznoterosti.

r Železnica iz Kapstadta v London. Angleški listi razpravljajo o novem ogromnem železniškem načrtu, ki naj bi po suhem zvezal Kapstadt z Lon-donom. Železnica, ki bi jo bilo treba zgraditi, naj bi tekla v kolikor mogoče ravni črti od Stanleye-vih slapov v belgijskem Kongu do Tangarja. Ko bo ta praga gotova, bo lahko dovršena že tudi pod-

vodna železnica v Algecirasu in predor v Kanalu, ki bo vezal evropsko celino z Londonom. Tako bi bilo mogoče iz Kapstadta potovati v London po suhem. Proga od Stanleyjevih slapov v Tanger bi pov v Tanger 4 in pol dneva. Razdalja med Johannsburgom in Kapstadtom znaša nekaj nad 1500 kilometrov in vožnja na železnici traja 36 ur. Pri bližnj enako brzino bi imela vožnja na novi železnici ter bi trajalo potovanje od Stanleyjevih slapov v Tanger 4 in pol dneva. Razdalja med Johannsburgom in Stanleyjevimi slapovi znaša približno 3000 km ter bi torej trajala vožnja tri dni. Za potovanje iz Johannsburga v Tanger bi bilo torej treba 7 in pol dneva. Ako prištevamo za potovanje preko Španije in Francije v brzovlaku še dva dni, vidimo, da bi trajalo potovanje iz Kapstadta v Pariz ali London približno 11 dni, torej polovico tistega časa, ki je potreben za potovanje po morju.

r Amerika skrbi za papir. Ameriško časopisje porabi na leto tri milijone sežnjev lesa za papir. Ker zraste smreka do primerne debelosti šele v 40 letih, bi moral priti čas, ko bi bili gozdovi izsekani. Da se to ne zgodi, je odredila ameriška vlada, da se pogozdi s smrekami 30.000 kvadratnih milj zemlje, razdeljenih v 40 odsekov. Tako bo potrebn les proti doraščal. — Ako bi se iz dveh milijonov ton časopisnega papirja, ki se sedaj vsak dan potiska, napravil pas v širini navadnega dnevnika, bi ga mogli 1800krat oviti okoli zemlje.

r Starogrško mesto pod puščavskim peskom. Francoski raziskovalec Franc Cumont je minulo leto s pomočjo generala Gourda nadaljeval izkopavanje ob Evfratu v Siriji, katero je bil začel Američan Bredsted. V prvi vrsti je šlo za slike v nekem templu palmyrskih bogov. Cumont je dočkal, da se dele slike v dve skupini. Ena skupina je iz konca prvega stoletja in so to dela domačih umetnikov palmyrske šole. Ime enega izmed njih: Ila-sambos, kaže, da je bil semitskega pokolenja. Te slike so posebno dragocene zato, ker odkrivajo izvor bizantinske umetnosti. — Druga skupina slik je iz začetka 3. stoletja. Tedaj je imela trdnjava še rimsko posadko. Ena izmed slik predstavlja tribuna, ki na čelu svojih vojakov, stoječ ob zastavi, žrtvuje bogovom. Pri teh izkopavanjih so pa zadeli na celo grško mesto, ki leži pod puščavskim peskom. To so razvaline mesta Dura-Europos, ki so ga zgradili macedonski kolonisti kmalu po smrti Aleksandra Velikega. Ko je l. 273. padla Palmyra, so prebivalci zapustili tudi Dura-Europos.

r Stara grška ladja najdena. V tuniškem zalivu so ribiči, ki so v morju nabirali gobe, zadeli v pesku na ostanke stare grške ladje, ki se je morjala tankaj potopiti pred več nego 2000 leti. Vozila je 60 marmornatih stebrov, dalje bronaste kipe z napisi, čaše in drugo domače orodje, vse bogato okrašeno. Vse to je bilo očitno namenjeno za neko javno poslopje. Slana morska voda je vse predmete zelo razjedla. Med tovorom so bile tudi svinčene klade, katerih ena tehtala 1400 funtov.

r Novo kemično snov je odkril kodanjski profesor Nels Bohr, ki je nedavno dobil

Noblovo nagrado za fiziko. Nova snov se pridobiva iz premoga in sicer iz 300 kg premoga 1 kg nove snovi, ki so ji dali ime »hafnium«. Pri polzkusih sta pomagala Bohru madžarski profesor Hevesy in holandski učenjak dr. Coster.

r Velika poraba ministrov v Nemčiji. V nemški republiki so v štirih letih imeli 294 ministrov. Po poklicu so bili ministri: 62 strokovnih tajnikov, 73 urednikov in pisateljev, 32 odvetnikov in 30 drugih juristov, 21 trgovcev, 16 kovinarskih delavcev, 13 kmetovalcev, 11 profesorjev, 6 učiteljev, 6 lesnih delavcev, 9 industrijskih, 5 gostilničarjev, 5 tiskarjev, 5 filozofov, 4 poštni in železniški uradniki, 3 založniki časnikov, 3 tobačni delavci, 3 častniki, 2 krojači, 2 tiskarja, 2 banjsarska delavca, 2 sečlarja, 2 peka, 2 pivovarja, 2 steklarja, 2 inženirja, 2 medicince, 1 tapetnik, 1 zidar, 1 rudar, 1 perica, 1 pivovarski ravnatelj, 1 evangelijski in 1 katoliški duhovnik. — Vsi poklici, samo ne — mesarja.

r Najnovejši vojni stroji. V francoski armadi preiskujejo nova bojna letala, ki so zgrajena iz samih kovin. Ta letala se dvignejo 10—15 tisoč metrov visoko in dosežejo hitrost 160 km na uro. Sama takorekoč neranljiva, morejo ta letala obsipati površje zemlje z vsemi mogočimi morilnimi snovmi.

r V ječi dobival podporo. Neki Planer iz Vladislave pri Trebišju je bil oboje na osemindnevni zapor. Podpora v nezaposlenosti, ki mu je bila priznana, je dobil tudi za obeh osem dni, ki jih je v ječi preedel. Torej ne samo da je bil hranjen na državne stroške, ampak je dobil povrh še za pivo in tobak.

r Posledice kurjave z oljem na ladjah. Od kar vedno številnejše ladje kurijo z oljem, so se pokazale ob morskih obalah zelo neprijetne posledice. Morje je tako onesnaženo, da se ponekod ni več mogoče kopati. Zlasti pa trpe vsled oljnate površine morske ptice. Tem se valed umazanega olja sprime perje, da ne morejo več vzleteti, vsled česar poginejo. Morje vedno prinese na obal polno takih mrtvih ptic. Na Angleškem so s 1. januarjem uvedli zakon, ki pod kaznijo prepoveduje ladjam, da bi v zalivih ob obalah ali rekah izpuščale olje.

r Raziskovanje morskih globin. Pri raziskavanju morskih globin mora človek premagati ogromne težkoče: popolno temo in strašno težo voda. Viharji ne prihajajo v poštev, ker se voda razburka le na površju, v globini nad sto metrov pa vlada večen mir in molk. Silni pritisk voda brani človeku prodreti v večje globine, zato se raziskovalci poslužujejo raznih aparatov in naprav, ki jih spuščajo v globino, olupavajo z njimi morsko dno, merijo globoko in v temperaturo itd. Umevno je, da je raziskovanje morskih globin napredovalo posebno z zadnjih petdesetih letih — vzporedno z napredkom tehnike. Danes vemo, da znaša največja morska globočina 9780 m, in sicer vzhodno od Filipin. Ta globočina je za 1000 m večja nego višina najvišje gore na svetu — Mont-Everesta. Presenetljivo je dejstvo, da vlada v velikih morskih globo-

činah zelo nizka temperatura, torej ravno nasprotno od onega, kar opažamo v zemlji. V ekvatorskem pasu so mestoma ugotovili nižje temperature nego v polarnih krajih. Zanimivo je, da se morsko rastlinstvo in živalstvo najpogostje razvija baš tamkaj, kjer se mrzle, a na hrani bogate polarne ali globinske vode mešajo s toplo, a neplodno vodo tropskih morij. Tam so tudi glavna središča morskakega ribolova.

Kongres ruskih kirurgov.

»Izvestjace prinašajo pogovor s prof. F. Reinom, prejšnjim dvornim porodničkim zdravnikom o zadnjem kongresu kirurgov, kateri se je zbral po šestletnem prestanku v Moskvi. Kongres je podal zanimivo sliko kirurškega delovanja pod težavnimi razmerami, katere niso bile prav nič prijazne znanstvenemu delovanju.

Le-ta pomanjkanja so naučila zdravniške mnogemu. Prej se je zdelo nemogoče izvrševati operacije v nekurjenih prostorih. Toda zdaj, ko ni bilo kurjave, so delovali kirurgi v prostorih s temperaturo + 5° R in niso mogli opaziti, da to škoduje bolnikom. Prehranjevalna kriza pogosto ni dovoljevala vzdrževati predpisane strogo diete. Pri tem se je izkazalo, da se je dijeti pripisovala prevelika važnost in da zadostuje bolniku tudi bolj preprosta hrana. Vsled pomanjkanja svile za šivanje ran so se rabile navadne lanene nit in tudi to ni imelo slabih posledic. Značilno je, da se je vsled razmer premaknilo tudi ložišče kirurškega delovanja. V mirnem času se je n. pr. doglalo veliko več slučajev vnetja slepiča. Sedaj je izpodrinila to bolezen želodčna rana. Na kongresu so bili predloženi zelo obširni statistični podatki tozadavnih operacij, kateri dokazujejo veliko razširjenje rane želodca v Rusiji. Vzroki bolezni še niso pojasnjeni. Nekateri mislijo, da je posledica slabe prehrane, drugi zopet, da živčni pretresi itd.

Izmed številnih demonstracij kongresa so najbolj zanimivi eksperimenti prof. Petrova, kateremu se je posrečilo nekoliko pojasniti vzrok raka. Prof. Petrov je pokazal domačega zajca, kateremu so dva in pol meseca drgnili uho z mineralnim katro-mom. To je povzročilo bradavičasto oteklin-o, katere zunanost in mikroskopična preiskava sta zelo značilna za kožni rak. To opazovanje je potrdilo mnenje, da s rak pojavi vsled trajnega draženja (v tem slučaju kemičnega).

Polzvedovanje.

Izgubil se je včeraj jutraj na Kongresnem trgu bankovec za 100 Din. Najditelj se prosi, da ga izroči v upravnishva »Slovenec«.

Izgubila je pred 14 dnevi gimnazistka ženskega liceja okroglo gladko zlato zapesnico na potu dolenski kolodvor—cestna železnica do glavne pošte in peš do liceja. Pošten najditelj se lepo prosi, da zapesnico odda proti nagradi (posebno ker je spomin na birmo) pri upravnishvu »Uradnega listar Miklošičeva cesta 26 ali pa pri policiji.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA, LJUBLJANA.

Za postni čas priporoča Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom:

Cloudowski: St. Joseph, invokacija za mešani zbor in orgle (lepa skladba kot vložek za ofertorij na praznik sv. Jožefa). Part. 6 Din, gl. 1 D. Ferjandić: Litanijske sv. Jožefa, 4 Din. Foerster: Cantica sacra III, za moški zbor, 20 D. Foerster: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 8 D. Foerster: Lamentacije in očitjanja, za mešani zbor, 6 Din. Hribar p. Angelik: Postni in velikonočni anapevi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi 1 D. Hladnik: Postne pesmi za mešani zbor, 7 Din. Kimevec: Rihar renatus, 21 pesmi za mešani zbor (obsaga tudi več postnih pesmi), part. 14 Din, gl. 1 D. Premrl: Cerkevna pesmarica za mladino, part. 16 Din, glasovi: za mladino 6 Din, za šolsko mladino 4 Din. Premrl: Pesmi svetnikov, za mešani zbor. Part. 10 Din, gl. 1 D. (Obsaga tudi lepe pesem sv. Jožefa.) Premrl: Slava sv. Križu, postne pesmi za mešani zbor, 8 Din. Sattner p. Hugolin: Postne pesmi za mešani zbor. Part. 15 Din, gl. 1 D. Sattner p. Hugolin: Svetniške pesmi II. zv., za mešani zbor, 14 Din. (Obsaga tudi lepe pesem sv. Jožefa.)

GUMENE P'TE
GUMENE POT. LATE

ceneje in trajnje so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti viagi i mrazu!

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 30. m. m. v. s.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v C	Neg. utov	Padavine v mm
28. I. 21 h	739.3	- 0.3	1.2	obl. s sever	—
29. I. 7 h	740.7	- 4	1.7	megla	—
29. I. 14 h	739.2	2.6	1.0	jasno z obod	—

Trboveljska premogokopna družba javlja tužno vest, da je v starosti 65 let nenadoma preminul na Dunaju njen generalni tajnik gospod

dr. Moric Weiss.

Nepozabnega pokojnika, kateri je skoraj 40 let neumorno deloval v prid in dobrobit družbe in ki si je pridobil nevenljivih zaslug tako za družbo kakor za uradništvo, ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu.

Pogreb blagopokojnika se vrši na Dunaju dne 30. januarja t. l. ob pol 12. dopoldne.

Ljubljana, dne 30. januarja 1923.

Trboveljska premogokopna družba.

VESTNA MOČ

s primerno prakso, vešč tudi strojepisje in stenografije, **STOPI TAKOJ** v službo k večjemu podjetju ali tovarni v Ljubljani, za pisarniška dela. — Grem tudi kot poslovodja — Dopisi naj se pošljejo na upravo lista pod »TOČNOST«.

Iščem pridno in pošteno žensko

strednjih let, ki bi hodila dnevno kuhati in opravljati druga hišna opravila. Hrana v hiši. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 541.

Treznega in zanesljivega HLAPCA

ki je vajen tudi pri konjih, sprejmo v trgovini **IVAN PERDAN**, Ljubljana.

Naprosi se po nizki ceni dobro ohranjen

klavir (Stutzf'ügel)

Več povedo na Rimski cesti št. 21 pri g. **FRANC LOBORC**.

Knjigovod'ja

starejša moč z večletnim nepretrganim službovanjem pri velikih tiskarnah, bilancist, izvešan v nemški, slovenski in v srbohrvatski korespondenci ter v združništvu, želi premeniti sedanjost službo takoj ev. na deželo kot knjigovodja ali pa poslovodja. Ponudbe pod »Knjigovodja« — poslovodja 100» na upravo »Slovenca«.

Vajenec za krznarsko obrt

SE SPREJME TAKOJ proti dobremu plačilu. **PETER SEMKO**, krznar, Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Rudnik Trbovlje sprejme v delo

modelnega mizarja.

Reflektiramo samo na prvovrstno in popolnoma samostojno moč, z večletno vsestransko prakso v strojnem modeliranju.

Sprejemem sostanovalca

v sobo s posebnim vhom. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod: »SO-BA V ŠISKI 526«.

Iščem HLAPCA

pridnega in poštenega, lahko tudi starejša moč. Delo lahko, plača dobra. — Ponudbe sprejema upravnistvo »Slovenca« pod številko 489.

različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki: **A. & E. Škaberne** Ljubljana, Mestni trg 10

VAŠE BLAGORODJE! Ako hočete imeti res dobro

slikarsko delo

s prvovrstnim blagom, se obrnite na naslov:

FR. P. STARE slikarski mojster, Ljubljana, Florijanska ulica št. 16.

Sladkor

iz Čehoslovaške

v vagonskih in manjših količinah, nadalje v avo in rič, dobavlja najceneje **JUGOS. AVIJA**, prometno d. d. Zagreb, Gajeva ul. 10

Kupu, em kože, mislic, kune, krte, polhe zajce itd. po najvišjih dnevnih cenah.

P. Semko Ljubljana, Križevniška 7

Inozemec išče **meblovano sobo**

v sredini mesta. Najemna postranska stvar. Prijazne ponudbe na P. VOUK, hotel TRATNIK, Sv. Petra cesta.

Moško kolo dobro ohranjeno, ima napredaj **FRANC DOVC**, Stiške št. 13, p. Ječica.

Naprodaj takoj 140 litrov držeči **ŽELEZEN KOTEL**

v dobrem stanju, pripraven za prašičjo rejo. — Mala čolnarska ulica št. 4, Ljubljana. 548

Enonadstropna hiša

z devetimi stanovanji, pripravna za trgovino in obrt, v **MOSTAH** je na prodaj. — Vprašanja na: **MARIJA CERK**, Vodmatska ulica št. 4A.

PERILO

za dame, gospode in otroke po zmernih cenah pri

A. SINKOVIC nasl. K. SOSS Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Cunard Line

Najhitrejši parniki sveta. Direktna potniška in tovorna vožnja od **Hamburga in Cherbourga** za **Ameriko in Canada**

4 dimniki, 6½ dneva, lastne kabine za potnike III. razr. Potnike odvedo izkušeni uradniki do luke ukrcaja ter jim nato dragevito nudijo vsako pomoč. Pojasnila daje:

CUNARD LINE

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: **Jugoslovanska banka d. d. Zagreb** Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.

KLEPARIJ:

Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13 Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kolarjev in krovcov v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28

Korn T., Poljanska cesta št. 8.

KLOBUKE in TELOV. POTREBŠČINE: **Kunovar Ivan**, Stari trg št. 10.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA: **Olip Josip**, Pod Trančo.

MEHANIČNA DELAVNICA: pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarn. stroje popravlja in prenavlja **Ladovik Baraga**, Selenburgova ulica 6/1.

Sploš. mizarska dela stavbena, portalna in pohištvena, izvršuje dobro in najceneje tvrdka **LCTRIČ IN SIN**, Tesarska ul. 3 (Karlovska cesta), Ljubljana.

Kupim malo **družinsko HIŠICO**

s vrhom v Šiški, Trnovem, Rožni dolini, Zeleni jami, Mostah ali tudi izven Ljubljane. — Pojasnila daje: **IG. KOVACEVIČ**, brivec, Spod. Šiška.

!!! AUTO !!!

BENCIN OLJE MAST **PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNE**

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani.

Inserati v »SLOVENCU« imajo **popolen uspeh!**

Premog in cement

stalno v zalogi pri

H. Petrič, Ljubljana Dunajska cesta 33. Tel. 366. Skladišče »Balkan«.

Popolnoma nov način nalaganja denarja! 15 odstotno in večje obrestovanje gotovega denarja.

Temeljem posebne osnove sprejememo v naša podjetja solidne delničarje z vlogami počenši od D 50.000— in višje.

Manje vloge se ne sprejemajo. — Vloge so soudeležene na podjetjih in se jim zjamčuje v obliki posebne dividende **najmanj 15% letnega obrestovanja.**

Vloge in dividende so zagotovljene s popolnim jamstvom podobno vsaki bančni garanciji.

Vloge se morejo tudi odpovedati. Diskrecija je vlagalcem in interesentom popolnoma zjamčena.

Ustmene in pisarne informacije dajo vsak dan **BRAČA JANEKOVIĆ** lesna trgovina in parna žaga d. d. ZAGREB, Kukovičeva ulica 3.

Prvovrstne reference iz tuzemstva in inozemstva so gg. interesentom na razpolago.

Ivan Zakotnik

Telefon št. 379. mestni tesarski mojster Ljubljana, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostražja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike, stropi, razna tla, stopnice, ledence, paviljoni, verande, lesene ograde it.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov. Parna žaga. Tovarna furnirja.

ELIN, družba za električno industrijo d. z o. z.

ELIN gradi električne centrale.

ELIN proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektrotehnične aparate in izdelke.

ELIN projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektrotehniko.

Tehnične pisarne in zaloge:

Ljubljana, Dunajska cesta palača Ljubljanske kreditne banke, mar bor, Veštrijnska ulica 11.

»VINARIA«, družba vinogradnikov, PTUJ

priporoča cenj. gostilničarjem in vinskim trgovcem svojo veliko zalogo prvovrstnih beloških in ljutomerskih vin **LASTNEGA PRIDELOKA** letnika 1921 in 1922 v sodih in buteljškah. — Cena in kakovost vin brez konkurence. Glavno zastopstvo in zaloga za Ljubljano:

M. RAVTAR, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

PARNA PEKARNA:

can Schreyer nasl. Jakob Kavčič, Oraščice št. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO: **Ferenc & Fuchs**, Ljubljana, Mirje št. 2.

SPEDIČIJSKA PODJETJA: »Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463. **Ranzinger R.**, Cesta na juž. železn. 7—9.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO: **Sušnik A.**, Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI: **Mikuš L.**, Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM: **Erjavec & Turk** pri »Zlati lopati«, Valva-zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHIŠTVA: **F. Fajdiga sin**, Sv. Petra cesta št. 17.

Močna, 15 letna DEKLICA bi se rada izučila v trgovini, kjer bi imela hrano in stanovanje. — Ponudbe s pogojem na upravnistvo lista pod »PRIDNA«.

Stare kovine

kakor: cink, bronce, med, baker, svinec itd., kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Tvornica »Cinal«, Celje.

Salama

prve vrste **ново blago**

popolno zrelo **dobiva se povsod**

i. hrv. tvornica salame, suhega mesa in masti

M. Gavrilović sinovi d. d. Petrinja

Glavno zastopstvo za Slovenijo

R. Bunc in drug Ljubljana Celje - Maribor

Slivar Marijo

Vsemogočni je poklical k Sebi našo ljubljeno sestro, gospodično

prevideno s sv. zakramenti v ponedeljek, dne 29. januarja t. l. ob pol 2. uri ponoči.

Pogreb nepozabljene bo v torek, dne 30. januarja 1923 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

ZALUJOČI OSTALI.

Vsem svojim prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je naša preljuba dobra soproga, mati, tašča in stara mati, gospa

Marija Ebner roj. Gasperitsch soproga hranilničnega kontrolorja

dne 28. januarja po dolgi, mučepolni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajočo, v 61. letu svoje starosti preminula.

Pogreb nepozabne, predrage nam rainice se vrši v torek, dne 30. januarja ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. januarja 1923.

OBZALUJOČI OSTALI.

Namesto posebnega obvestila.

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje povodom smrti naše preljube žene, sestre, svakinje, sinahe in tete, gospe

Marice

izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem znancem in pa ostalim, kateri so jo spremili na poslednji poti, posebej še darovalcem cvetja ter pevcem v Št. Juriju ob Ščavnici in vsem tistim, ki so jo na drug način počastili.

Zalujoči rodbini

Kette — Ivanjšič.

Zahvala.

RODBINA SVETINA se tem potom zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sočustvovali ob preizkušnji izgubi nepozabljene

IVOTA

posebej pa še za spremstvo na zadnjem potu. Izrečena naj bode zahvala zlasti cenj. poštnemu uradnistvu, dalje uradnistvu okr. glavarstva, gasilnemu društvu ter domačim pevcem za zapete žalostinke.

V Žerovnici, dne 29. januarja 1923.

MIMICA SVETINA, soproga. — **MELICA LADKO**, **BOGDAN** in **VIDA**, otroci.